

Stev. 36

Entered as Second-Class Matter July 8th, 1903, at the Post-Office
at Chicago, Ill., under Act of March 3rd, 1879

Chicago, Ill., 9. septembra 1910

Kdor ne misli svobodno, se ne more
boriti za svobodo!

Leto IX

Razgled po svetu.

AVSTRIJSKO-OGRSKA.

Poročali smo že v zadnji številki G. Sv. da ni potrdil avstrijski cesar izvolitve Ivan Hribarja županom stolnega mesta Ljubljane. Danes je znano, da na prizadevanje kranjskih "Nemcev" — na čelu jim delžni predsednik baron Schwarz — v zvezi s slovenskimi klerikalci. Da ni odobril cesar izvolitve Hribarjeve, ki županuje Ljubljani že 12 let, je vzburilo v vseh političnih krogih velikansko pozornost. Vsi listi v Avstriji, kakor v inozemstvu, se bavijo s tem in razmotirajo, kaj je vzrok nepotrditvi.

Najlepše pa še pride. Ko je bil obveščen podžupan ljubljanski, dr. Ivan Tavčar, o županovski nepotrditvi, je sklical na dne 30. avgusta izredno sejo ljubljanskega občinskega sveta. Pri tej seji bi se imel izvoliti nov župan. Ko so se sešli zavedni in napredni člani občinskega sveta, so izvolili županom — od cesarja nepotrjenega Iv. Hribarja! Vlada je na ta udarec odgovorila s tem, da je razpustila občinski svet ljubljanski in postavila začasno vladnega oskrbnika na čelo stolnega mesta Ljubljane!

Ljubljani županuje torej toliko časa, dokler ne bodo nove volitve, vladni človek! Umevno je, da je ljubljanski prebivalstvo zbog takega počenja avstrijske vladne skrajno ogorčena in bati se je nemirov. — Ljubljanski Slovenci se niso pozabili krvoprelitja dne 20. septembra 1908, in da se upa sedaj vlada na tak način izživati, je nečuvano. O, bode že enkrat prišlo do spoznanja, da se tudi mirno slovensko prebivalstvo ne dá vedno izživati. — O nepotrditvi župana Hribarja poročajo obširno tudi čiaški češki listi.

Cesar Franjo je sprejel v 18tu italijanskega ministra za zunanje zadeve, San Julianota. Ta, in njegov avstrijski tovariš, baron Aerenthal, sta brzojavno pozdravila nemškega državnega kancelarja, Bethmann-Hollwega. V političnih krogih smatrajo to za dokaz, da je trozveza tako trdna, kakor kedaj prej. —

NEMČIJA.

Berolin, 6. septembra. Štrajk delavcev na pomolih, ki traja v Hamburgu že dalj časa, bode menda kmalu končan. Iz Hamburga namreč poročajo, da se hočejo štrajkarji pogajati s svojimi delodajalci. Štrajkujoči delavci, katerih je več desetstisoč, zahtevajo povišanje plače.

Ruski car Nikolaj, ki se mu di sedaj v Nauheimu na Nemškem, se pritožuje, da so ljudje preveč radovedni in da nima nobenega miru. Posebno ženske da ga zasledujejo in strmiyo vanj, kakor v kako čudo. Policija je sedaj enostavno izdala odlok, v katerem prepoveduje vsako nadlegovanje ruskega carja — in naj bode le z gledanjem. —

DANSKO.

Kodanj, 7. sept. Pri plenarni seji tukaj zborujočega mednarodnega socialnega kongresa je odbor po kratki diskusiji sprejel resolucijo, predlagano po avstrijskemu delegatu dr. Ellenbognu. Resolucija je naperjena proti ruskim vojnim sodbam, proti umoritvi španskega svobodomislega Ferrerja, proti preganjanju Armencev in Albanecv po mladoturški vladni, proti nasilnemu vladanju v republiki Argentini, proti postopanju ruskega carja napram Finski, proti despotiji perzijskega šaha, kakor za azilno pravo političnih preganjanecv v vseh deželah. Resolucija je bila sprejeta v vseh točkah enoglasno.

Pri posvetovanju o predlogih odbora za razoroževanje, je prišlo do precej ostrega spopada med Keir Hardiem, zastopnikom neodvisne delavske stranke Velike Britanije, in M. Hyndmanom, ki zastopa socialnodemokratsko stranko angleško.

FRANCIJA.

Pariz, 8. septembra. Francosko zrakoplovstvo jako napreduje, in ni je države, ki bi polagala na zrakoplovbo tolike važnosti, kakor francoska. Vlada je razpisala spet veliko nagrado za polet, ki naj dokaže pomen in vrednost letalnih strojev za slučaj vojske.

Zrakoplovec Leon Morane je dosegel svetovni rekord v letu na višavo. S svojim letalnim strojem je dosegel višino 8150 čevljev, in je prišel na varna tla ves prezebel in tako slab, da so mu morali pomagati iz letalnega stroja. Mnogi zrakoplovci so mnenja, da višje sploh ni mogoče priti.

Mnogo pozornosti je vzbudila odkrita izjava francoskega vojnega departamenta, da hoče zavladati Franciji v zraku, kakor je Angleška vladarica na morju.

ITALIJA.

Bari, Italija, 7. septembra. Tekom zadnjih 48 ur je bilo naznanjenih v južnoitalijanski kolera pokrajini 22 smrtnih slučajev, in 22 slučajev obolenja.

Reggio, 7. septembra. V mali vasi Pellaro, osem milj južno od tukaj, so umorili člani zloglasne roparske družbe "La mano nera" (črna roka), policaja Rovolino in njegovo rodbino, obstoječo iz žene in šest otrok.

Družina Rovolino se je vrnila šele pred kratkim iz Združenih Držav, in Rovolino se je enkrat izrazil, da se boji masčevanja "črne roke".

PORTUGALSKO.

Lisbona, 7. septembra. Portugalski ministrski predsednik de Lima hoče menda slediti vzgledu španskega tovariša Canalejas-a, in dovesti portugalsko vladu do konflikta z Vatikanom. Kakor se je izvedelo včeraj, je odredil strogo preiskavo vseh verskih redov, posebno tujih, ki so se namočili na protipostavni način na Portugalskem. Kakor poročajo liberalni časniki, namerava izgnati mnihe kar na debelo.

V Sabugal so aretovali predvečernjim nekega duhovnika, ker je pri volitvah zapovedal volilec, da morajo glasovati za klerikalnega kandidata. V tem volilnem okraju bodo še enkrat volitve, ker je nekdo ukradel vse volilne listke.

ŠPANSKO.

Barcelona, Špansko, 7. septembra. Generalni štrajk španskih premogarskih delavcev, ki je bil proklamiran šele v nedeljo, je odpovedan, ker se ni posrečil premogarski štrajk v Bilbao in Saragossa.

TURČIJA.

"Frankfurter Zeitung" poroča iz Soluna, da raste napetost med Turčijo in Grško vsako uro, in da je pričakovati prekinjenja diplomatskih pogajanj. Turška vlada se pripravlja na vojno in je poslala 16 baterij topništva v Karaferrif. Vsi turški častniki, ki so bili na dopusta, so dobili pozovnice, naj se vrnejo pod orožje. Turško časopisje piše zelo bojevito in izjavlja, da je spet treba doprinesei nekaj žrtve, da se pouči Grško in Bolgarijo, večna kalitelja miru".

INDIJA.

Simla, Indija, 6. septembra. Sarat Chandia, nek indijski policijski nadzornik, je bil napaden v Dacca, in po strelu smrtno ranjen. V Dacca se vrši obravnava proti več mladim Indijcem iz boljših rodbih. Obdolženi so zarote.

PERZIJA.

Teheran, Perzija, 7. septembra. Narodni svet je sklenil skoraj soglasno, da se postavi kakor finančijelne svetovalec mesto Francozov Amerikancev. Tudi Švicarje bodo nadomestili Amerikanci, ker dobivajo Francozi in deloma tudi Nemci vedno večji uplji.

Celoletna naročnina na "Glas Svobode" je dva dolarja.

Iz delavskih krogov.

ILLINOIŠKI PREMOGARJI SO ZMAGALI.

Pogajanja med odborom lastnikov premogovih rovov in premogarji so skoraj zaključena, in upati je, da bode delalo prihodnji teden 40.000 premogarjev, ki še praznujejo. Premogarji dobijo 3 cente pri toni premoga več in povišanje dnevne plače za 5.55 odstotkov. Prižigalec min plačajo podjetniki. Zedinjenje še ni doseženo o določbi, katero zahtevajo podjetniki, da se sedaj, ko morajo plačati družbe prižigalec, število delavcev te kategorije ne pomnoži. Produktivni stroški so se povečali pri toni premoga za 8 centov, in delavci bodo baje mogli zaslužiti na dan 5 do 6 dolarjev. To je že mogoče, toda pri tem ne smemo pozabiti, da le v posebnih dobrih rovi. In zraven tega pride še, da morajo skoraj vsi premogarji praznovati na leto štiri do pet mesecev. Pred štrajkom so zaslužili na leto povprečno \$470, sedaj bodo pa prišli na \$550 do \$600. To sicer ni veliko, vendar bolje, kakor doslej.

Dolga je bila borba premogarjev proti premogarskim baroni, toda končala se je častno za delavce. Organizovano delavstvo je pokazalo, kaj lahko doseže, samo, če je složno. In složno je bilo, kar je bilo razvideti iz naših poročil in dopisov. Vsa čast zavednim illinoiškim premogarskim delavcem, katerim častitamo na zmagi.

Položaj v Westmoreland štrajkarskem okraju.

Premogarji v Westmoreland okraju morajo še vedno praznovati, ker lastniki premogovih rovov nikakor neóejo ugoditi delavskim zahtevam. Družbe so šle v nesramnosti tako daleč, da so dale aretovati 87 vodij štrajkarjev. — Med aretovani so: predsednik F. F. Feehan, podpredsednik Van Bittner in zakladnik Danovan od U. M. W. Vsak posamezni je obtožen "zarote" in stavljen pod \$2000 varščine, kar znaša skupaj \$182,700.

Vse to ima seveda samo namen, izprazniti blagajno organizacije. Pri tem se bode, ako pride zadeva pred vezno sodišče, izdala zanimiva in v svojem pomenu jako obsežna razsodba, namreč, ako pomenja najmočnejša delavska organizacija v Združenih Državah, United Mine Workers of America, nevarnost za izvrševanje kakega posla. — Stvar je smešna in žalostna, ker se morajo dati delavci za to, da uganjajo kapitalisti razne neumnosti. —

Delavski položaj je tak, kakoršen je bil pretekli teden. Premogarji se neóejo podati in se ne strašijo ne skabov ne deputijev in državnih konštablerjev. Prepričani so, da bodo kmalu izvojevali častno zmago, kakor njihovi tovariši v Illinoisu. Dne 30. avgusta je ostavilo skabsko delo v rovu, ki je last Westmoreland Coal Co. 300 skabov, in so pristopili k uniji. Med skabi je žal tudi nekaj Slovencev, ki ne zapopadejo, da škodujejo s svojim skabskim delom svojim sodelavcem in celi stvari. Sram naj bode delavske izdajce!

Končno opominjamo štrajkarje, naj se nikakor ne podajo. — Za vzgled naj si vzamejo illinoiške premogarje, ki so po skoraj šestmesečni borbi, zmagali. Od boja do zmage!

Štrajk premogarjev v Lexington, Kentucky.

Lexington, Ky., 7. septembra. Nad 500 premogarskih delavcev mora praznovati vsled ponovnega štrajka, ki je naznanjen za premogarske okraje jugoistočnega Kentuckya. Štrajkarjem se bo pridružilo še okoli 1000 premogarjev.

Štrajkarji zahtevajo v glavnem boljšo plačo in priznanje pravice za organiziranje.

Stran od premogarskih krajev v Wyomingu!

Z dnem 31. avgusta je potekla delavska pogodba med premogarskimi delavci in lastniki premogorovov v državi Wyoming. Ker niso imela predpogajanja uspeha, se delavci dne 1. septembra enostavno niso podali na delo in bodo praznovali, dokler se ne podpiše nova pogodba. Štrajka sedaj še ni, toda, če bodo premogarski baroni trdovratni, je mogoče, da se praznovanje spremeni v delavski boj. Radi tega: Stran od Wyominga! Tamošnje družbe bodo mogoče skušale obratovati v rovi s pomočjo skabov, katere bodo lovili povsodi. Naj se nikdo ne vsehda na limanice kakemu mogočemu kompanijskemu agentu. O položaju v Wyomingu bomo redno poročali.

Železniški čuvaji štrajkajo.

Buffalo, N. Y. 6. septembra. — Tukaj so zaštrajkali železniški čuvaji New York Central železnice. Okoli 150 čuvajev pripada uniji, toda superintendent Cames trdi, da štrajka samo 15 mož. Štrajkarji zahtevajo pripoznanje njihove unije in krajši delavni čas.

Še več vojakov nad štrajkarje.

Columbus, O., 6. septembra. Guverner Harmon je razglasil proklamacije, v kateri je povabil prebivalstvo na obisk ohijske državne "Fair". V proklamaciji namigava, da bo poslal še več čet v Columbus, da bodo, ker štrajkajo nastavljenici poulične železnice, skrbeli za mir in red.

Zidarski štrajk končan.

Winnipeg, Man., 6. septembra. Štrajk zidarjev, ki je trajal dva tedna, je proglašen končanim in štrajkarji so se že podali spet na delo. 500 mož je bilo na štrajku. Delavci so zatrjevali, da kontrolira Lyall & Sons družba v Montreal Lyall-Mitchell družbo v Winnipeg. Razsodišče je podalo dokaz, da ta zatrevjanja ne odgovarjajo resnici.

Štrajk izdelovalcev oblek v New Yorku, N. Y. končan.

Štrajk krojačev v New Yorku, pri katerem je bilo prizadetih 70,000 oseb, in ki je trajal več tednov, je končan in štrajkarji bodo v nekaj dnevih začeli delati. Štrajk se je končal z delavsko zmago.

Delavski govori v cerkvah.

Preteklo nedeljo so razni delavski vodje govorili v mnogih ehicaških cerkvah raz prižnice. Tudi duhovniki so v svojih pridigah razmotrivali razna delavska vprašanja, posebno vprašanje o delavskih organizacijah.

Najnovejša poročila po sklepu lista:

Lastniki premogovih rovov v Illinoisu se še niso sporazumeli. Včeraj popoldne je prišlo pri posvetovanju do burnih prizorov, ker se pri glasovanju zastopniki niso mogli sporazumeti.

Vodje zveze lastnikov premogovih rovov posvetovanja nalašč zavlačujejo, da bi opogumili one operatore, ki hočejo vse podpisati, kar zahtevajo delavci. Splošno pa stoji zadeva za delavce ugodno.

ZAHVALA!

Claridge, Pa., sep. 5, 1910. Družstvo št. 2 S. S. P. Z. v Claridge, Pa., se iskreno zahvaljuje, družstvu št. 56 v Rock Springs, Wyo., katero je darovalo svojo \$3.50 za podporo štrajkujočim bratom. Nadalje družstvo "Tolstoj" S. S. P. Z. v Collinwoodu, Ohio, \$1.95, v isti namen.

Srečna naj bode hvala za pomoč, katero so storili nam bednim štrajkarjem ki se borimo že šest mesec brez prestanka za naš borbi vsakdanji kruh. Vedno nam bodejo ostali v spominu. Kadar se bodo oni nahajali v enakem položaju bodemo jim tudi mi pomagali.

Z bratskim pozdravom
John Batich, tajnik.

Razne novice.

Katoliški euharistični kongres.

V torek je začel zborovati v Montreal, Kanada, katoliški euharistični svetovni kongres.

Linčarji.

Amudy, Miss. 5. septembra. Zamorca Nick Thompsona, ki je bil obdolžen, da je napadel belo 17-letno deklico, so linčali tukaj v pričujočnosti 2000 oseb.

Mleko za gašenje.

V Newbury, Mass. je upepelil požar tri farme. V nekem hlevu je spalo več postopačev, ki so najbrže pa neprevidnosti zanetili ogenj; zgoreli so vsi. Ker ni bilo za gašenje dovolj vode, so gasili z mlekom ter obvarovali sosednja farmerska poslopja uničenja.

Delavske parade.

Povodom delavskega praznika dne 5. t. m. so priredili delavci po vseh krajih Združenih držav parade. Parade v Springfield, Ill. se je udeležilo več tisoč premogarjev. — V Indianapolis, Ind. se je udeležilo delavske parade okoli 7000 mož.

Milijonarka ponesrečila.

Branford, Conn., 6. septembra. Mrtvo truplo vdove Albert E. Plant so našli strašno razmesarjeno na tiru New Haven & Hartford železnice. Vdovo je nedvomno povozil vlak. Njen umrli mož, železniški magnat Plant, ji je zapustil \$8,000,000.

Republikanci proti Taftu.

San Francisco, Cal., 6. sept. Tukaj zborujoča republikanska državna konvencija, katero kontrolirajo takozvani insurgenti, je sprejela platformo, ki administracijo predsednika Tafta niti ne omenja. Pač pa hvali Roosevelta in Pinchota.

Imejte roke snažne!

Chicaški zdravstveni urad je izdal razglas, v katerem opominja prebivalstvo, naj gleda na to, da si ohrani roke snažne. Umiti jih je treba vsak dan po večkrat, ker je znano, da se z nesnažnimi rokami zelo razširjajo tifusovi bacili. Glejte torej na to, da imate vedno snažne roke!

Pričetek šolskega poduka.

V torek se je pričel v javnih ehicaških ljudskih šolah poduk. Šole obiskuje okoli 300,000 učencev in učenk, gotovo veliko število, posebno še, če pomislimo, da se čujejo vedno pritožbe o pomanjkanju prostora. Rabi so bila izročena tri nova šolska poslopja in sicer na 67th in Wood ulici, na 30. in Lawndale Ave. in Albany Ave. ter Byron ulici.

Pri kajenju je dohitela smrt 100 letno zamorko.

Champaign, Ill. 6. septembra. Zamorko "teto Katie", ki je bila stara nad 100 let in najbrže najstarejša oseba v naši državi, je dohitela smrt, ko je kadila iz pipe.

Bila je več let tukaj povsodi poznana. Pred državljansko vojsko je bila sužinja na neki plan-taži v Severni Karolini; tekot državljanske vojske je bila vojaška kuharica in perica.

Tornado v Kansasu.

Joplin, Mo. 6. septembra. Močan vihar je divjal po zapadnem delu tukajšnjega majnarskega okrožja in v Galena, Kansas so zadobili Mrs. James Hamson in njena dva mala otoka smrtno nevarne poškodbe, ko se je podrla hiša, v kateri so se nahajali. Več ali manj je bilo ranjenih še okoli 40 drugih oseb. Škoda, katero je napravil tornado, se ceni na \$250.00. Vihar je divjal le 15 minut, nakar se je vlił dež v potokih.

Listnica uredništva.

Radi pomanjkanja prostora smo morali odložiti za prihodnjo številko več dopisov. Cenj. dopisnike prosimo nekoliko potrpljenja. Vse, kar je dobro, pride v liet.

Krvavi boji med Slovenci in Italijani v Poli.

Dunaj, 7. septembra. V Poli je prišlo do krvavih izgrediv, da je morala posredovati ojačena policija. Italijani so začeli Slovence izzivati, dokler ni tem vskipela kri in je prišlo do boja. Na obeh straneh je več ranjencev.

Aretovanih je mnogo oseb. Prebivalstvo Pole je razburjeno in se boji, da se izgrede ne bi ponovili. Policija in orožništvo je pripravljeno.

Vlak Illinois Central železnice skočil raz tir.

Zapadno vozeči vlak št. 5 Illinois Central železnice, je skočil raz tir med Council Hull in Ssabs Mound, 16 milj iztočno od Galena. Strojevodja Frank Tucker iz Freeport, Ill. je bil ubit, in več oseb je težko anjenih. Vlak je imel 6 spalnih vagonov in poštni voz za Sioux City, Ia. in Omaha, Neb. Vozil je z vso naglico, ko se je pripetila nesreča. Več vagonov se je prevrnilo. Skoraj vsi potniki so bili ob času nesreče v posteljah. —

"Lažete!"

Fargo, N. D. 5. septembra. Bivši predsednik Združenih držav, Roosevelt je na Labor Day imel tukaj govor, v katerem se je prilizoval strokovnim delavcem in priznal program U. F. of L. Ravno, ko je končal svoj govor, in so se rimili tisoči proti tribunam, da bi govornika videli od blizu in mu mogoče segli v roko, je stopil na govorniško tribuno revo oblečen mož in vprašal Roosevelta, kdo plača njegove potne stroške. Rooseveltu se je videlo na obrazu, da ga vprašanje jezi, ter povedal, da plača stroške list, katerega urednik je on. Nato mu je zabrusil neznanec v obraz: "Lažete, prebivalstvo Združenih Držav plača vaše potne stroške!" Roosevelt je stopil nato k možu, ga prijel za ramo in s pomočjo drugih mož porinil z tribune.

Kasneje so moža prijeli. Imenuje se John Martin, je po poklicu pleskar in stanuje v Fargo. Zago-varjati se bo moral radi nedostojnega vedenja.

Dobrega in zanesljivega potovalnega zastopnika iščemo. Zmožen mora biti slovensčine in angleščine. Prednost ima oni, ki je že potoval po slovenskih naselbinah v Ameriki. Plača po dogovoru. GLAS SVOBODE CO.

1518 W. 20th Str. Chicago, Ill.

PROSI SE.

Vse cenjene rojake, ki so kupili zadnje čase zemljo, se prosí potrpljenja za dobavo posestnih pravic. Zadnje tedne sem preobložen z kupei in ne morem vsem takoj ustreči. Istotako naprošam potrpljenja rojake, ki ne dobe točnega obratnih odgovorov. Da se nekoliko sodi moje delo, moram sporočiti, da nisem bil v 14 dneh niti en dan doma; kupij sem sklenil za okoli \$50,000 in skoro izključno z ameriškimi Nemci. Rojaki, ki so pogodili zemljo in se nimajo pravice in se žele naseliti, se lahko. Vsi dobe listine, kakor hitro bo mogoče.

Toliko v prijazno obvestilo, da ne bode mogoče eden ali drugi godrnjal.

Pozdrav

F. Gram, Naylor, Mo.

DENARJE V STARO DOMOVINO

pošiljamo:

za \$ 10.35	50 kron.
za \$ 20.50	100 kron.
za \$ 41.00	200 kron.
za \$ 102.50	500 kron.
za \$ 204.50	1000 kron.
za \$ 1020.00	5000 kron.

Poštarina je všeta pri teh svotah. Doma se nakazuje svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka. Naše denarne pošiljave izplačuje c. k. poštno hranilni urad v 11. do 12. dne.

Denarje nam pošliti je najprilicneje do \$25.00 v gotovini v priporočnem ali registriranem pismu, večje zneske na Domestic Postal Money Order ali pa New York Draft.

FRANK SAKSER CO.
22 Oakland St. New York
40th St. New York

VOHUN. * * * * *

SPISAL J. F. COOPER.

(Nadaljevanje.)

Sedemindvajseto poglavje.

"Dozdaj je vse dobro," je šepetal krošnjar, "a najtežje bo, premostiti poveljujočega častnika straže. Pomislite, stotnik, da se bliža zdaj trenutek, ko je vse odvisno od najine hladnokrvnosti. Henrik mu je samo molče stisnil roko.

Straža je javila zdaj, da stoji ta konja pred hišo. Harvey je šel prvi in Henrik tik za njim po precej temnih stopnicah, in spodaj v veži je priporočil duhovnik gospodinji še enkrat, naj skrbi, da bo imel jetnik mir, da bo mogel prebaviti zveličalno duhovno hrano, ki jo je bil prejel ravnokar.

Med tem se je že bil razširil po malem taboru glas o čudnem pridigarju, in ko je krošnjar s stotnikom stopil iz hiše, je bilo tam zbranih kakih dvanajst dragoncev — z očitnim namenom, da bi tega fanatika imeli za norca. "Lep konjiček!" je menil eden njih. "Samo malo presuhljat... Ga pač hudo trudite v svojem svetem poklicu?"

"Moj poklic je lahko naporen i zame i za to zvesto žival. A pride dan, ko prejmeva oba svoje plačilo," je mirno odvrnil Breza, pripravljajoč se, da bi zlezal v sedlo.

"Torej delate za plačilo?" se je oglašil drug.

"Gotovo — ali ni vsak delavec vreden svojega plačila?"

"Kaj pa, prečastiti, ako bi nam napravili kako majhno pridigico? Ravno utegnemo zdaj, in nikoli se ne more vedeti, kako dobrodejno je to za tako razbojniško drhal kakor smo mi. Kar na to-le klop se vstopite in zapridigujte, kar Vam drago."

Vojaki so v krogu obstopili krošnjarja, ki je s pomenljivim pogledom na stotnika, sedečega že na konju, odvrnil:

"Da, prijatelj, saj storim s tem samo svojo dolžnost. — Ti, Cezar, pa lahko jezdiš naprej; nesrečni jetnik potrebuje knjige, zakaj njegove ure so štele..."

"Da, da, naprej s teboj!" so vpili vojaki in eden je udaril stotnikovega konja, da se je spustil v dir.

Krošnjar se je bal, da bi poradni vojaki, ki so čezdalje bolj tiščali vanj, mu slučajno ne prišli na pravo sled; zato jim je rajši ustregel, stopil gor na klop, se parkrat odkaljšal in pričel:

"Naj obrnem Vašo pozornost, bratje, na tisti del svetega pisma, ki ga je najti v drugi knjigi Samuelovi in ki stoji v njem zapisane sledeče besede: "Ali je umrl Abner, kakor umrje bedak? Glej, tvoje roke niso bile uklenjene, in kakor pada mož od brezbožnežev, si padel ti!" In ves narod se je zjokal nad njim —"

V tem trenutku pa se je prikazal izza hiše častnik in zarobantil:

"Kaj postopate tod okoli, lenobe grde! Marš na delo in da najdem konje v dobrem redu, kadar pridem pogledat!"

Vojaki so jo odkurili pri tej priči in to priliko je porabil krošnjar, da je zajahal konja, dasi se je trudil, da bi napravil to počasi in z vsemi nerodnimi kretnjami duhovnika, katerega je doslej posmehal.

"No," ga je nagovoril poročnik Mazon, "ali si fanta tu no tri osedlal in podkoval, da bo mogel napraviti svoj zadnji galop pod ujzdo svetosti z dobro srečo, stavec, he?"

"Ti si brezbožen človek!" je vzkliknil duhovnik v sveti grozi in povzdignil roke in oči k nebu. "Ali zapuščam te nepoškodovan, kakor je prišel Daniel iz levove jame."

"Pojdi k vragu!" je zamrmral Mazon, hkratu pa je zavpil: "Stoj — kaj pa zamorec tam? Kam jaha?"

"Gre po knjigo," je brž povedal duhovnik, "ki naj da jetniku tolažbe in moči na življenja poslednji poti... Vendar ne bode hoteli oropati umirajočega tolažila svete vere?" In s strogo karajočim pogledom na poročnika je dostojanstveno in nerodno odjezdil na cesto.

Mazon pa je še dolgo zabavljajal

za njim — duhovnikov ni mogel trpeti, za nič na svetu.

"Stražmojster! Stražmojster!" je zaklicala naenkrat straža zgoraj. "Stražmojster!"

Namesto poklicanega je stekel poročnik Mazon ozke stopnice navzgor, ki so vodile k jetnikovi sobi, in vprašal vojaka, kaj pomeni njegovo vpitje. Vojak je stal v odprtih vratih in nezaupno opazoval angleškega častnika tam pri oknu.

Ko je zagledal svojega predstojnika, se je spoštljivo umaknil in rekel:

"Ne vem, gospod poročnik, ali jetnik se mi vidi tako čuden... Odkar ga je zapustil pridigar, mi ne izgleda več kakor preje; ali (pri tem je zopet pazljivo gledal tja) vendar mora biti pravi! Saj je to ista popudrana glava in ista krpa v suknji, kjer je zadnjič dobil rano..."

"Pa se derete tu kakor žolna, ker dvomite, da-li je ta gospod Vaš jetnik? Kdo za vraga naj bi bil drugače?"

"Kdo naj bi bil drugače, tega ne vem," je menil vojak černo. "Le to ven, da je postal naenkrat manjši in debelejši. In le poglejte ga, kako se trese, kakor bi imel mrzlico!"

To je bilo le preres, kajti Cezar je poslušal ta kratki pogovor s smutno grozo v srcu!

Stotnik Lawton bi bil pri tej priči razkril vso sleparijo, Mazon pa ni bil toliko bistrumen. Obrnil se je torej precej zaničljivo k vojaku in mu rekel potihem:

"Nič drugega ni, kakor da je ta svetohlinski nori farizej vbojemu fantu napravil strah pred večnostjo. Gotovo ni govoril o drugem kakor o žveplu in peklenem ognju. Hočem iti jaz k njemu in govoriti enkrat pametno žnjim."

"Slišal sem, da strah človeka lahko naredi bledega," je dejal vojak, "kraljevega stotnika pa je naredil črnega!"

Stvar je bila ta, da je bil Cezar z nerodno kretnjo premaknil malo lasuljo od ušesa, in na to edino črno liso so bili slučajno pali vojakovi pogledi.

In jedva je bil slišal Cezar omeniti svojo barvo, se je smatral razkrinkanega, skočil pri prvem glasu težkih Mazonovih škornj pokonec in bežal v kot. Poročnik pa ga je že držal za grlo.

"Kdo ste?" je rohnal Mazon, pri vsakem vprašanju suvajoč glavo starega moža ob zid. "Kdo za vraga ste Vi? In kje je ta Anglež? Govori, ti črni gromski oblak, odgovori mi, ti stari krokra, ali pa boš namestu vohuna hingljajal na vislicah!"

Cezar je ostal stanovit. Ne grožnje ne udarci niso mogli spraviti iz njega odgovora, dokler ni nastopil poročnik s svojim težkim škornjem proti najobčutljivejši točki zamorčevega telesa, proti njegovi piščali.

Niti najtrše srce bi zdaj ne bilo zahtevalo več poguma od vbojega zamorca. Cezar pa se je izdal pri prvih besedah:

"O, gospod! Gotovo misliti, da črnega moža nič boli!"

"Grom in strela," je besnel poročnik. "Zamorec je! Cezar, lo-pov! Kje je tvoj gospodar in kdo je bil duhovnik?"

Tako govoreč je napravil kret-njo, kakor da hoče ponoviti breo. Cezar pa je na ves glas kričel prosil milosti in obljubil, da pové vse, kar mu je znano.

"Kdo je bil duhovnik?" je ponovil Mazon in grozeče vzdignil nogo.

"Harvey, Harvey!" je vpil Cezar, poskakujoč z ene noge na drugo, kakor je videl v nevarnosti desno ali levo.

"Kakšen Harvey? Ti črni lo-pov!" je ponavljal nestrpni poročnik in brenil v drugič.

"Breza!" je zatulil Cezar in od bolečine pal na kolena; velike solze so mu tekale po obrazu.

"Harvey Breza!" je zavpil poročnik, treščil zamorca po tleh in planil iz sobe. "K orožju, k orožju! Petdeset gvinej za življenje vohunova! — Ne dajte nobenega pardona! Na konje, na konje! K orožju!"

Med hupom, ki je sledil zdaj, se je vzdignil Cezar in si stokaje drgnil piščali.

Osemindvajseto poglavje.

Pot, katero sta morala vzeti krošnjar in stotnik, da dosežeta varno gorovje, se je vlekla kake četrt ure naravnost od hiše čez planjavo, iztegajočo se do vznožja teh gor, ki se vzdigajo tu skoro navpično proti nebu; potem se je zaobrnila na desno in se po kake vile noter v osrčje divjega pogorja.

Harvey je jezdil naprej, ker je imel Henrik predstavljati njegovega slugo, in ni pozabil niti trenutke svoje vloge, držeč se kolikor mogoče nerodno v sedlu in moleč noge daleč v stran. Na nju-ni desnici so ležali šotori pehote in straže, postavljene okoli tabora, so stopale umerjenih korakov gor in dol.

V prvem hipu seveda je hotel Henrik nagnati konja k skrajni hitrosti, a krošnjar ga je pri tej priči zadržal.

"Stojte!" mu je zaklical. "Ali hočete oba skupaj pogubiti? Ostanite na svojem mestu, kakor zamorec, ki sledi gospodarju. Ali niste videli, da so njih iskri vran-ci osedlani, in kako dolgo menite pač, da bi se moglo držati Vaše borno nemško kljuse proti Virginecem? Vsaka ped pota, ki jo pridobiva, ne da jih alarmirava, reši en dan najinega življenja. Jaha-jte počasi za menoj in ne ozi-rajte se; ti ljudje so zviti kakor lisjaki in pri tem krvoločni kakor volkovi."

Henrik je brzdal svojo nestrp-nost le s težavo in se udal kroš-njarjevim naredbam.

"Ali," je dejal, "Cezarja bodo kmalu razkrinkali in tedaj bi bilo pač bolje, da se spustiva v galop in predno se jim prav zdani, sva že lahko tam-le v hosti..."

"O, ne poznate jih, stotnik!" je odvrnil krošnjar. "Ravno ta trenutek gleda nek korporal za nama, kakor bi se mu zdelo, da ni vse v redu. Kako gleda sem! Ne, ne, držite konja... jezdit i morava korakoma, kajti ravno je položil roko na sedlo. Če zajaha, sva izgubljeni! Infanterija s svojimi krogami naju še lahko do-seže..."

"Kaj počne zdaj?" je vprašal Henrik.

"Obrnil se je proč od konja in gleda v drugo stran. Tako, zdaj pustite konja v trab... počasi, počasi, ne tako hitro! Glejte tam stražo na polju, na desno... kako ostro gleda sem na naju!"

"Ne brigajte se za infanteri-sta!" je dejal Henrik. "Ta naju k večjemu lahko ustrela... ti dra-goneci pa naju lahko zopet vjame-j! O, Harvey, konji prihajajo za nami! Ali vidite kaj posebnega?"

"Hm," je menil krošnjar, "tam na levo za grmovjem je pač vide-ti nekaj posebnega. Zasukajte malo glavo, a čisto počasi, potem lahko sami vidite to stvar in čr-pate iz nje kakšen koristen nauk."

Henrik je porabil to dovolje-nje, da je pogledal v stran, in kri-mu je zastala po žilah, ko je pal njegov pogled na večala, ki so bi-la postavljena očitno za njega sa-mega. Z nepopisno grozo je obr-nil proč glavo.

"To je svarilo, da bodiva pre-vidna," je sarakel krošnjar.

"Strašen pogled!" je šepetal Henrik in si za trenutek z roko zakril oči.

Krošnjar je govoril z mrko grenkobo:

"Vi, stotnik Hvarton, imate ta pogled, da Vam sije zdaj solnce, da dihate sveži zrak in da Vas sle-herni korak Vašega konja odda-ljuje od vislice; vrhu tega Vam nudi vsaka votlina, vsaka skala skrivališče pred osvetlo sovražni-kov. Jaz pa sem gledal vislice, za-me postavljene, v času ko se mi ni odpiralo nikjer nobeno zavet-je... Dvakrat sem ležal pokop-an v ječi, kjer sem dolge noči vzdihoval v verigah in kjer nisem imel drugega upanja nego sramotno smrt... Če sem se upal tedaj stopiti k malemu zameže-nemu oknu, da bi s hrepenečimi očmi ujel vsaj košček neba, ki se vendar razgrinja nad vsemi ljud-mi, tedaj nisem imel drugega po-gleda nego strašno, pošastno pri-kazen vislice."

"Kaj? Ali ste bili kdaj smrti že tako blizu?" je vprašal Henrik, ki je strmé poslušal te grenkob-ne, strastne besede, poznavajoč dozda Brezo le kakor mirnega, ravnodušnega človeka. — Oba sta v svoji razburjenosti čisto poza-bila na priuhočo nevarnost.

Dalje prihodnjič.

RAZNOTEROSTI.

"Ravbarji". Pri Sv. Križu nad Mariborom so ob neki priliki debatirali o politiki in o verstvu Robnik, nadučitelj Hauptman in posestnik Golunder. Govorilo se je tudi o "Svobodni Misli", ki tako silno peče vse slovenske klerikale. Da je ta list med Sloven-ci precej razširjen, priča dejstvo, da prihaja nekaj izvodov celo v Sv. Križ nad Mariborom. Golunder je pa bil na "Svobodno Mi-sel" zelo hud. Med debatiranjem, pravzaprav prerekanjem, je nadučitelj Hauptman omenil, da pošilja njegov brat, šolski svetnik Hauptman v Gradcu, nekaj izti-sov "Svobodne Misli" onim, ki si je sami ne morejo naročiti. Go-lunder je postal nato tako hud, da je začel kričati, da tisti, ki razširja "Sv. Misel", je hujski kakor "ravbar". Šolski svetnik Hauptman je vsled tega izraza tožil Golunderja radi žaljenja časti. Pri prvi obravnavi je bil Golunder obsojen na 100 K globe, pri-zivno sodišče je pa kazen znižalo na 30 K. Mož najbrž ne bo več imenoval svobodomisleccev z ime-nom, ki se kakor klop kože drži klerikaleev.

"Božji namestniki" — tiskarji. V Gorici štrajkajo delavci itali-janske tiskarne. Štrajk je nastal vsled nameščenja nekega strojne-ga stavca, ne da je bilo o tem kaj obveščeno tiskarsko društvo. Ker traja stavka že dlje časa, si niso gospodje "duhovni pastirji" mogli kaj, nego so sklenili, da bodo začeli — oni delati, ker delo dru-gače zaostaja. In res! Neki dan je vstopilo v tiskarno nekaj dija-kov, klerikalnih pristašev ter "duhovnikov", ki so začeli "de-lati". Neki kapelan iz Podturna se je pri tem posebno odlikoval. Prišedši v tiskarno, je slekel suknjo, si zavil rokave in začel svoj novi poklic. To se je drugim tako dopadlo, da so ga takoj postavili za vodjo. Oni upajo, da bodo v tem delu vstrajali, češ, da se no-čejo dati ponizati in da bodo po-kazali, da so tudi za to sposobni. — Veno, da so ti črni "prijatelji ljudstva" za marsikaj sposobni, toda da bodo kaj takega začeli, si zopet nismo mogli misliti. Ti ljud-je, ki zlorabljajo ob vsaki priliki, kjer samo morejo, ubogo kmetsko ljudstvo in derejo tudi kožo z nje-ga, so se vrgli tudi na delavstvo, ki mu mislijo s tem, da bodo oni "delali", kaj škodovati. Toda bo-do se v kratkem prepričali, da se varajo!

— Na Dunaju je pomanjkanje mesa tako občutno, da je bil du-najski občinski svet prisiljen, ne-kaj proti temu kreniti. Obrnil se je pismeno na trgovskega mini-stra dr. Weisskirchnerja s proš-njo, naj prepove izvoz živine in mesa, da se pride nedostatkem v okom. Trgovski minister je ugo-dil prošnji v toliko, da je storil prve korake v tej zadevi. Odlok, da se ne sme izvažati živine in me-sa, bode menda kmalu izdan, in Dunajčanje bodo imeli dovolj me-sa, če ga bodo mogli pri neznosni draginji sploh kupiti. —

Esperanto.

Veliko zanimanja se je kazalo za svetovni jezik Esperanto, na 6. mednarodnem kongresu, ki se je pred kratkim vršil v mestu Wash-ington, D. C., in ki je trajal cel teden. Navzočih delegatov je bilo 500; prišli so iz vseh delov sveta. Med njimi je bil tudi iznajditelj esperantskega jezika, dr. L. L. Zamenhof iz Varšave.

Kakor se čuje, so tudi Zjed. države ugodna tla za Esperanto; po-prijeli so se ga učenjaki, jeziko-slovci, učiteljstvo, trgovske hiše in tudi navadno ljudstvo. Pri zad-njem zasedanju deželnega zbora države Maryland je isti dovolil ponk svetovnega jezika Esperan-to v vseh ljudskih šolah.

SLOVENCİ POSEČAJTE
"Little Bohemio"

kjer se toči izborna impor-tirano pilsensko, Anheuser Bush in Olympia pivo. Vse vedno na čepu!

Izvrstna kuhinja. Fina vina in smodke.

Za obilen poset se priporoča.

CYRIL FIALA, Prop.

Loomis Str. v neposredni bliži-ni Blue Island Av. in zap. 18. ul.

Glas Svobode stane \$2.00 na leto.

SLOVENSKO NARODNO SAMO-STOJNO PODPORNO DRUŠTVO
V RAVENSDALE, WASHINGTON

VSTANOVLJENO

25. aprila 1908 in inkorporirano dne 24. decembra 1908.

GLAVNI ODBOR:

Predsednik: JOSIP KOŽUH, Taylor, Wash.
Tajnik: CIRIL BERMEN, Ravensdale, Wash.
Blagajnik: MIKE DERNOVŠEK, Ravensdale, Wash.
Zapisnikar: ANDREJ GORJUP, Ravensdale, Wash.

POROTNI ODBOR:

RUDOF PEČNIK JOHN MAHKOVEC
FRANK PUSTOSLEMSEK.

Društvena seja vsako zadnjo nedeljo v mesecu, ob 9. uri dopol-dne v Georgetown pri Frank Marcus v prvem nadstropju.

Čemu pustiš od nevednih zobozdravnikov izdirati svoje, mo- goče se popolnoma zdrave zobe? Pusti si jih zaliti s zlatom ali sre- brom, kar ti za vselej dobro in po najnižji ceni napravi

Dr. B. K. Šimonek
Zobozdravnik.

544 BLUE ISLAND AVE.
CHICAGO, ILL.
Telefon Morgan 433.

M. A. WEISSKOPF, M. D.

ZDRAVNIK IN RANOCELNIK

1914 Ashland Ave., Chicago, Ill. TEL. CANAL 476

Uradije na svojim domu:
od 8.—10. ure predpoludne
od 1.—3. ure popoldne in
od 6.—3:30 ure večer.

V lekarni P. Platt,
814 Ashland Ave.:
od 4.—5. popoldne.
Ob nedeljah samo od 8.—10,
ure dopoldne doma in to le izjemoma v prav nujnih slučajih.

DR. WEISSKOPF je Čeh, in odličen zdravnik, obiskujte torej Slovana v svojo korist.

OTTO HORACEK

Diamanti, ure, stenske ure in zlatnina

1843 Blue Island Avenue, Chicago, Ill.

Dajemo posebno pozornost pri popravljanju ur in
druge zlatnine.

Izdelujoči zlatninar.

OČI pregledamo sastonj.

EDINA
VINARNA

ki toči najboljša kalifornijska in importirana vina.

POZOR! Kedar kupite ga-lon vina, ali več, tedaj Vam ga pripeljemo na dom — brezplačno!

Naše vino je izvrstno in kdor ga je pil, trdi, da ni še nikdar v svojem življenju pokusil boljše kapljice.

Vsi dobro došli!

Jos. Bernard 1903 Blue Island Ave.

Telefon Canal 842.

GOSTILNA

kjer je največ zabave in največ vžitka za par centov s biljardno mizo na razpolago. Vse to se dobi v gostilni

John Košiček

1807 S. Centre Ave. Chicago, Ill.
Telefon Canal 1439.

M. KARA

1919 So. HALSTED ST.
cor. 19. Place.

Vam je na razpolago pokazati svojo najboljšo zalogo

zimske in spomladne obuče.

Glas Svobode stane \$2.00 na leto. Svobode" je \$2.00 (dva dolarja).

Najboljša gostilna

na Blue Island Ave. v Chicagu je J. F. Bolek-ova, kjer se toči izborna Schlitz pivo in fina vina. Domača in cenena kuhinja.

Kosilo s kozarcem piva, vina ali kake druge pijače 20c. Večerja s pijačo samo 15c.

Slovenci, pridite in se prepi-čajte, da je ta gostilna izborna

JOE F. BOLEK
1870 Blue Island Avenue
vokal 19. ul.

Gostilna "Slovenski Dom"

na
2236 So. Wood ceste

to je med Blue Island ulico in 22. Mladšč & Krampata.

Slovenska Svobodna misel Podp. Zveza

USTANOV.
1908
INKORPORIRANA
1909

Chicago,
Illinois.

GLAVNI ODBOR:

ANTON MLADIČ, predsednik; 2348 Blue Island Ave., Chicago.
MATH GAISHKEK, podpredsednik, Box 227 Nekomis, Ill.
JOSIP IVANŠEK, tajnik; 1517 S. 43rd Ave., Chicago, Ill.
M. V. KONDA, zapisnikar; 1518 W. 20th St., Chicago, Ill.
IVAN KALAN, blagajnik; 341 — 6th St., Milwaukee, Wis.

NADZORNIKI:

JOSIP BENKO, (predsednik), 11222 Fulton Ave., Pullman, Ill.
JOS. WERŠČAJ, 1504 S. 57th Ct. Chicago, Ill.
LOUIS SKUBIC, 2727 So. 42nd Ct., Chicago, Ill.

POROTNIKI:

JAKOB ZAJC, (predsednik); Box 44, Winterquarters, Utah.
ANTON DULLER, 238 — 136. St. Chicago, Ill.
JOS. MATKO, Box 481, Claridge, Pa.

POMOŽNI ODBOR:

IVAN MLADIČ, 2236 Wood St., Chicago, Ill.
IVAN GESHELL, 2348 Blue Island Ave., Chicago, Ill.
WILLIAM RUS, 11316 Fulton Ave., Pullman, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

Dr. B. J. DVORSKY, 1800 Fisk St., Chicago, Ill.

Vsa pisma in vprašanja za pojasnila naj se izvolijo pošiljati na tajnika Jos. Ivanšek, 1517 S. 43rd Ave. Chicago, Ill. Denarne pošiljave pa na Ivan Kalan, 341 — 6th St. Milwaukee, Wis.

Uradno glasilo je Glas Svobode. Seja vsako zadnjo sredo v mesecu

SPREJETJE NOVIH DRUŽTEV.

Št. 59 v Conemaugh, Pa.: Franc Perko, cert. št. 1522; Ignac Travnik, 1523; Blaž Kovačič, 1524; Franc Marin, 1525; Alojz Beve, 1526; Anton Planinšek, 1527; Alojz Mlakar, 1528; Franc Dremelj, 1529; Vincenc Sadar, 1530; Alojz Miklauečič, 1633; Ivan Potokar, 1634. Družtvo šteje 11 članov.

Št. 62 v Lorain, Ohio: Jurij Petkovšek, 1531; Franc Zihari, 1532; Ivan Zalar, 1533; Ivan Kotnik, 1534; Jernej Boljka, 1535; Ludovik Petkovšek, 1536; Ivan Svet, 1537; Mihael Ostang, 1538; Anton Simonič, 1539; Peter Rahotina, 1540; V. Adamovič, 1541. Družtvo šteje 11 članov.

Št. 63 v Sheboygan, Wis.: Josip Možina, 1542; Josip Mlakar, 1543; Franc Barbuč, 1544; Stanislav Samsa, 1545; Josip Hočevnar, 1546; Anton Počkaj, 1547; Mihael Potepan, 1548; Anton Strupeh, 1549; Ivan Dragan, 1550; Josip Špuler, 1551; Josip Samida, 1552; Jernej Bogataj, 1553. Družtvo šteje 12 članov.

Št. 64 v St. Michael, Pa.: Mihael Zvonarič, 1554; Jakob Repar, 1555; Ivan Štrifot, 1556; Anton Poje, 1557; Franc Kovačič, 1558; Jernej Kovačič, 1559; Ivan Kovačič, 1560; Anton Suša, 1561. — Družtvo šteje 8 članov.

Št. 65 v Onalinda, Pa.: Ivan Zalar, 1562; Gašpar Zore, 1563; Josip Švele, 1564; Franc Zalar, 1565; Anton Zalar I., 1566; Anton Zalar II., 1567; Josip Zore, 1568; Andrej Likovič, 1569; Andrej Mekina, 1570. Družtvo šteje 9 članov.

SPREJETI NOVI ČLANI IN ČLANICE.

K družtvu št. 1 v Chicago, Ill.: Štefan Fistrovič, 1571. Družtvo šteje 36 članov.

K družtvu št. 4 v Black Diamond, Wash.: Josip Česnik, 1572; Ivan Tratnik, 1573; Franc Fale, 1574; Franc Kutčar, 1577. Družtvo šteje 55 članov.

K družtvu št. 6 v Winterquarters, Utah: Jakob Pogačnik, 1578; Ivan Supan, 1579. Družtvo šteje 51 članov.

K družtvu št. 7 v Arona, Pa.: Andrej Antončič, 1580. Družtvo šteje 30 članov.

K družtvu št. 9 v Leadville, Colo.: Franc Purkat, 1581. Družtvo šteje 35 članov.

K družtvu št. 10 v Moon Run, Pa.: Josip Podmilšak, 1582; Ivan Kunc, 1583. Družtvo šteje 26 članov.

K družtvu št. 11 v Staunton, Ill.: Josip Zorko, 1584; Štefan Bošnjak, 1585; Franc Ašič, 1586. Družtvo šteje 13 članov.

K družtvu št. 12 v Sublet, Wyo.: Andrej Jankovič, 1587. — Družtvo šteje 35 članov in 2 članice.

K družtvu št. 18 v Girard, Ohio: Štefan Janošević, 1589; Franc Ban, 1590. Družtvo šteje 18 članov in 3 članice.

K družtvu št. 20 v Cleveland, Ohio: Frank Pavlič, 1591; Jakob Švigelj, 1592. Družtvo šteje 31 članov in 2 članice.

K družtvu št. 22 v Indianapolis, Ind.: Josip Semenčič, 1593. — Družtvo šteje 33 članov.

K družtvu št. 24 v Milwaukee, Wis.: Blaž Zokan, 1594; Ivan Marinka, 1595; Franc Jare, 1596; Frank Dobnik, 1597. Družtvo šteje 28 članov.

K družtvu št. 28 v Madison, Ill.: Josip Baričević, 1598. Družtvo šteje 23 članov.

K družtvu št. 29 v Taylor, Wash.: Josip Tevž, 1599. Družtvo šteje 18 članov in eno članico.

K družtvu št. 30 v Bishop, Pa.: Franc Strah, 1600; Alojz Vrščaj, 1601. Družtvo šteje 22 članov.

K družtvu št. 31 v Farmington, W. Va.: Jakob Guzminkov, 1602. Družtvo šteje 35 članov.

K družtvu št. 33 v Livingston, Ill.: August Schablovsky, 1603. Družtvo šteje 19 članov.

K družtvu št. 40 v Salida, Colo.: Ivan Papeš, 1604; Vincenc Centa, 1605; Krist Tence, 1606; Alojz Košak, 1607; Franc Centa, 1608; Frank Mane, 1609; Frank Javornik, 1610; Frank Miklič, 1611; Franc Kocjan, 1612; Frank Šajn, 1613; M. Zec, 1614; Mihael Močnik, 1615. Družtvo šteje 38 članov.

K družtvu št. 41 v Ambridge, Pa.: Fred Ogulin, 1616; Mihael Jerzyk, 1617. Družtvo šteje 18 članov.

K družtvu št. 45 v Baltic, Mich.: Leopold Navoda, 1618; Ivan Cotič, 1619; Mihael Taučar, 1620. Družtvo šteje 10 članov.

K družtvu št. 47 v Chicago, Ill.: Katerina Mahin, 1621; Frančiška Duller, 1622; Ana Mubi, 1623; Terezija Štuta, 1624. Družtvo šteje 22 članice.

K družtvu št. 48 v Brezzy Hill, Kans.: Josip Hadalin, 1625. Družtvo šteje 20 članov.

K družtvu št. 57 v Barton, Ohio: Štefan Sopčak, 1626; Matija Guran, 1627. Družtvo šteje 11 članov.

K družtvu št. 58 v Greenlaid, Mich.: Martin Kapš, 1628; Alojz Kosmač, 1629; Jurij Butala, 1630; Štefan Kaffner, 1631. Družtvo šteje 13 članov.

K družtvu št. 55 v Broughton, Pa.: Matija Terkaj, 1632; Anton Kastelic, 1633; Mihael Kastelic, 1634; Ferdinand Drole, 1635. Družtvo šteje 43 članov.

K družtvu št. 60 v Pueblo, Colo.: Anton Ferkol, 1636; Jakob Henigsmann, 1637. Družtvo šteje 11 članov.

K družtvu št. 61 v Barberton, Ohio: Josip Medol, 1638. Družtvo šteje 11 članov.

K družtvu št. 26 v Collinwood, O.: Valentin Plešec, 1639; Josip Kmet, 1640; Ivan Luznar, 1641; Franc Sive, 1642. Družtvo šteje 16 članov.

PRESTOPILI ČLANI.

Od družtva št. 2 v Claridge, Pa., k družtvu št. 30 v Bishop, Pa.: Josip Klemenčič, 377. Prvo družtvo šteje 82 in drugo 21 čl.

Od družtva št. 5 v Darragh, Pa., k družtvu št. 33 v Livingston, Ill.: Štefan Eržen, 123; Andrej Obid, 1140. Prvo družtvo šteje 39 in drugo 22 članov.

Od družtva št. 21 v Naylor, Mo., k družtvu št. 10 v Moon Run, Pa.: Gregor Ganter, 520. Prvo družtvo šteje 12 in drugo 28 članov.

Od družtva št. 38 v Jenny Lind, Ark., k družtvu št. 36 v Springfield, Ill.: Anton Aubel, 865.

POTUJOČI ČLANI.

Od družtva št. 6 v Winterquarters, Utah.: Jakob Zajec, 137; M. Ribnikar, 158.

Od družtva št. 8 v McGuire, Colo.: Ivan Hartnar, 1157; Franc Fertuna, 1154.

Od družtva št. 16 v Clinton, Ind.: Ivan Albreht, 426; Paul Gregorčič, 440.

Od družtva št. 17 v Aurora, Minn.: Josip Zorman, 1161.

Od družtva št. 21 v Naylor, Mo.: Josip King, 1086.

Od družtva št. 27 v Forest City, Pa.: Karol Kržič, 952; Frank Lisjak, 1338.

Od družtva št. 39 v Aguilar, Colo.: Anton Lah, 188.

SUSPENDOVANI ČLANI.

Od družtva št. 1 v Chicago, Ill.: Peter Majerle, 1219.

Od družtva št. 3 v DePue, Ill.: Andrej Sorčič, 78.

Od družtva št. 4 v Black Diamond, Wash.: Fr. Kolene, 366.

Od družtva št. 6 v Winterquarters, Utah: Josip Juvan, 154; Jakob Sajovic, 146.

Od družtva št. 9 v Leadville, Colo.: Josip Novak, 236.

Od družtva št. 14 v Yale, Kans.: Franc Abram, 388.

Od družtva št. 18 v Girard, O.: Martin Smrekar, 484; Josip Malovič, 536.

Od družtva št. 22 v Indianapolis, Ind.: Franc Trišnik, 1359.

Od družtva št. 31 v Farmington, W. Va.: Vinko Benkovič, 706.

Od družtva št. 48 v Brezzy Hill, Kans.: Savo Gučič, 1119.

Od družtva št. 54 v Ely, Minn.: Ivan Burgar, 1309; Mihael Svetič, 1449.

ZOPET SPREJETI.

K družtvu št. 2 v Claridge, Pa.: Matevž Jeras, 631; Josip Gredene, 1133; Josip Baloh, 625; Jurij Špeha, 289; Jakob Guzelj, 630; Frank Novak, 295.

K družtvu št. 10 v Moon Run, Pa.: Josip Petrič, 311.

K družtvu št. 14 v Yale, Kans.: Franc Špec, 359; Rudolf Lizzi, 354.

K družtvu št. 16 v Clinton, Ind.: Jurij Kubla, 1095.

K družtvu št. 19 v So. Chicago, Ill.: Alojz Messe, 1165.

K družtvu št. 20 v Cleveland, O.: August Kužnik, 501.

ODSTOPILO ČLANI IN ČLANICE.

Od družtva št. 41 v Ambridge, Pa.: Josip Rataj, 1265. Družtvo šteje 17 članov.

Od družtva št. 47 v Chicago, Ill.: Marija Kulovec, 1069. Družtvo šteje 20 članice.

Od družtva št. 49 v Winterquarters, Utah: Justina Enkert, 1208; Helena Pistotnik, 1202; Apolonija Mejaš, 1196. Družtvo šteje 12 članice.

ČRTANI ČLANI IN ČLANICE.

Od družtva št. 1 v Chicago, Ill.: Karol Kramer, 1084. Družtvo šteje 35 članov.

Od družtva št. 30 v Bishop, Pa.: Ivan Zupančič, 687. Družtvo šteje 21 članov.

Od družtva št. 32 v Wenona, Ill.: Anton Žitnik, 766; Alojz Krakar, 772; Ivan Nadler, 960. Družtvo šteje 14 članov.

Od družtva št. 40 v Salida, Colo.: Frank Rims, 907. Družtvo šteje 37 članov.

Od družtva št. 47 v Chicago, Ill.: Ana Junko, 1081. Družtvo šteje 20 članice.

Od družtva št. 52 v Somerset, Colo.: Franc Gostiša, 1289. — Družtvo šteje 13 članov.

JOS. IVANŠEK, glav. tajnik.

REDNA SEJA GLAV. ODBORA S. S. P. ZVEZE.

se je vršila 31. avgusta t. l. v navadnih prostorih na 2005 Blue Island Ave. pod predsedstvom Anton Mladiča. Prisotni so bili: A. Mladič, Jos. Ivanšek, M. V. Konda, Jos. Benko, Jos. Verščaj, L. Skubie, J. Mladič, J. Geshell in V. Rus.

Dr. št. 2 v Claridge, Pa. poroča, da se naj z izplačanjem smrtnine po pokojnem V. Zor še nekoliko počaka. Društveni želji se ugoditi.

Dr. št. 8 v McGuire, Colo. poroča o bolnem bratu Miriču, o katerem se je že večkrat razpravljalo. Nahaja se nekje v Gardiner, New Mexico v bolnišnici, je izgubil desno oko, ter tudi levo je v nevarnosti, sploh, da ne bo za nobeno delo več sposoben. Odbor je določil, in tajniku naročil, da piše omenjenemu dr., da br. Milica preseli v najbližjo bolnišnico ozir. kliniko za očesne bolezni v Colorado, da se ga preišče, predno se mu dovoli kakakoli nadaljna podpora.

Dr. št. 34 v Oregon City, Ore. naznanja, da je br. Frank Golob postal umobolen in da so ga oddali v bolnišnico. Poročilo se vzame naznanje, ter počaka daljših poročil.

Dr. št. 45 v Baltic, Mich. poroča, da je br. Trdina neozdravljiv; obolel da je še meseca aprila na legarju, a se ga je, ko se je rešil te, poprijela druga bolezen, tako, ima sedaj tuberkulozo. Tudi sam piše in prosi, da bi se mu dala odpravnina, da bi šel v staro domovino, meneč, da se je mogoče tam še rešiti; stavlja je tudi pogoje. Po daljšem debatiranju je stavljal brat Benko predlog, da naj v tem slučaju, ako se hoče pogajati za odpravnino, pride v Chicago. Tu se ga da preiskati, in ako bodo zdravniki konstatirali neozdravljivost, se mu naj plača po pogodbi. Predlog je bil sprejet.

Dr. št. 41 v Ambridge, Pa. poroča o bratu Fr. Zorman-u, ki da je bil bolan na vnetju slepega črevesa. Se vzame naznanje in čaka daljših poročil.

Dr. št. 35 v Franklin, Kans. prosi, da se jih z doklado za mesec septembra počaka, ker so radi dolgotrajnega štrajka v slabem finančnem položaju. Se jih počaka.

Pisma br. predsednika dr. št. 20 v Clevelandu, O. in br. Urbasa se vzameta na znanje.

Pismo tajnika dr. št. 61 v Barberton, O. se vzame naznanje, ter bo predloženo konvenciji.

Poročilo dr. št. 12 v Sublet, Wyo. se vzame naznanje.

Brat tajnik poroča, da se razna družtva pritožujejo glede zahtevan izkazom na novo pristopivših članov v starosti med 40 in 45 letom. Odbor temu ne more pomagati, ako se hoče ravnati po pravilih.

Predsednik nadzornega odbora poroča glede blagajne in svoto, ki je stala, namreč \$240.00. Se vzame naznanje.

Priglasena nova družtva, in sicer št. 59 v Conemaugh, Pa. z 9; št. 62 v Lorain, O. z 11; št. 63 v Sheboygan, Wis. z 12; št. 64 v Saint Mihael, Pa. z 8 in št. 65 v Onalinda, Pa. z 9 člani. K posameznim družtvom je v mesecu avgustu pristopilo 68 članov in 4 članice. Brat Skubie stavi predlog, da se jih sprejme v Zvezo, ako so drugače povolni, in ko br. tajnik pove, da so, se o predlogu glasuje — bil je sprejet.

Grat Geshell zahteva pojasnil glede pomožnega odbora, se li ta tudi udeležuje konvencije ali ne. Nato pojasnjuje br. Konda: Rekel je, da ne moremo iti čez sklep konvencije, ki je zaključil, kateri uradnikov se imajo pravico udeležiti konvencije in kateri ne, ter končno stavlja predlog, da se držimo konvenčnega sklepa, ne glede na ono točko, ki je prišla v pravila brez vednosti uradnikov. Br. predsednik je istega utemeljeval in ga podpiral. K predlogu so govorili tudi ostali odborniki, pomožna odbornika J. Mladič in J. Geshell se sta upirala temu, br. Rus se je izrekel, da se strinja z zaključkom konvencije. Nato je dal br. predsednik predlog na glasovanje z opazko, da se pomožni odbor tozadevno lahko z prošnjo obrne na konvencijo. Predlog je bil sprejet.

Brat tajnik opozarja na sestavo pravil; njegov predlog se po vsestranskem prevdanku prepusti konvenciji.

Glede napisa pri dvorani ob času konvencije je tajnik pooblaščen istega omisliti kakor tudi trake za zborovalec.

Na vprašanje, kje se bo vršila konvencija, se je po sporazumljenju lastnika dvorane določil stari prostor, kot dosedaj, to je na 2005 Blue Island Ave. nasproti 20. ceste.

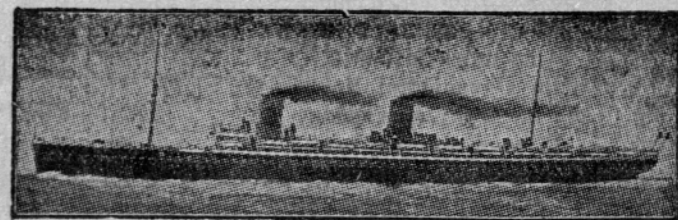
Na to zaključil br. predsednik sejo ob 11 uri. Poprej pa še določi, da se bo prihodnja seja vršila en teden pred navadnim časom, t. j. 21. t. m. mesto 28tega.

M. V. KONDA, zapisnikar.

ŽE VEČ KOT 10 LETNO UREDOVANJE
kot glavni zdravnik in ravnatelj
NA SLOVENSKEM ZDRAVIŠČU
V NEW YORKU
Vam je dosti dokaz, da je naš slavn svetovani
DR. J. E. THOMPSON
NAJBOLŠI ZDRAVNIK, in ima popolno izkušnost v zdravljenju vseh bolezni. — Že dosti velika nesreča za vsakega je, ako ga napadne bolezen, a še večji siromak je on, kateri zaupa svojo bolezen v zdravljenje neizkušnemu zdravniku:
NI JE SPOLNE MOŽKE-ALI ŽENSKA BOLEZNI
Katero Dr. J. E. Thompson bi se ne upal v najkrajšem času popolnoma ozdraviti, on Vam jamči za hitro in popolno uspešno zdravljenje sledečih bolezni:
Posledice onanije, triper, čankir sifilis, impotenco, polucijo ali gubitek moškega životnega soka; revmatizem. Vse kronične bolezni želodca, srca, glave, grla, ušes, ledic, pljuč, prs, mehurja; kilo ali bruha; Vse spolne bolezni na notranji ženskih ostrih; neredno mesečno čiščenje; heli tok, padanje maternice, neplodivost; Vse kožne bolezni; srbečino, lišaje, uši na spolnih delih, i. t. d.
ZDRAVLJENJE VSEH BOLEZNI OSTANE STROGO TAJNO
ZATORAJ ROJAKI ako ste bolni ter želite v kratkem popolnoma ozdraviti, natanko in brez prikrivanja ali sramovanja opišite svojo bolezen v materinem slovenskem jeziku ter v pismu natanko naznanite, kako je bolezen nastopila, koliko časa traja, in vse druge podrobnosti ter pisma naslavlajte edino le na sledeči naslov:
SLOVENSKO ZDRAVIŠČE
DR. J. E. THOMPSON
342 W. 27th ST., NEW YORK, N. Y.

Pijte najboljše pivo
Edelweiss
Peter Schoenhoffen Brewing Co.
PHONE: CANAL 9 CHICAGO ILL.

Direktna zveza z Avstrijo, Ogrsko in Hrvaško
FRANCOSKA PROGA
Compagnie Generale Transatlantique
GLAVNA PREVOZNA DRUŽBA.

New York v Avstrijo čez Havre Basel. Veliki in brzi parobrodi.
La Provence 30.000 HP La Lorraine 22.000 HP
La Savoie 22.000 HP La Torraine 20.000 HP
Chicago, nov parnik 9500 HP

Potniki tretjega razreda dobivajo brezplačno hrano na parnikih družbe. Snažne postelje, vino, dobro hrano in razna mesna jedila
Pristanišče 57 North River vzhodje 15th St., New York City

Parniki odplujejo vsak četrtek.

Glavni zastop na 19 State St. New York.

MAURICE W. KOZMINSKI, glavni zastopnik za zapad, na 71 Dearborn St. Chicago, Ill.

Frank Medosh, agent na 9478 Ewing Ave. S. Chicago, Ill.
A. C. Jankovich, agent na 2127 Archer Ave. Chicago, Ill.

Kašparjeva Državna Banka,
— vogal Blue Island Ave. & 19. ul. —
VLOGE \$3.000.000.00
GLAVNICA . \$200.000.00
PREBITEK . \$100.000.00
Prva in edina češka državna banka v Chicagu. Plaćuje po 3% od višnega denarja na obresti. Imamo tudi hranilne prodaje. Posiljamo denar na vse dele sveta; prodajamo šifkatne in posojamo denar na posvetila in zavarovalne police.

NASPROTJE MED DELOM IN KAPITALOM.

"Glas Svobode"

(THE VOICE OF LIBERTY)
WEEKLY
Published by The Glas Svobode Co.,
1518 W. 20th St., Chicago, Illinois.
Subscription \$2.00 per year.
Advertisements on agreement

Prvi svobodni list za slovenski
narod v Ameriki.

'GLAS SVOBODE' IZHAJA VSAKI PETEK
in velja

ZA AMERIKO:
Za celo leto.....\$2.00
Za pol leta.....\$1.00

ZA EVROPO:
Za celo leto.....\$2.50
Za pol leta.....\$1.25

NASLOV ZA DOPISE IN POŠILJATVE JE
GLAS SVOBODE CO.
1518 WEST 20TH ST., CHICAGO, ILL.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike
da nam natančno naznajo poleg NOVEGA tudi
STARI naslov.

231

238 "Clevelandsko Ameriko"
je ljubljanski "Slovenski Narod"
v številki z dne 19. avgusta, vsled
njene lažnjivega pisanja o Ci-
ril Metodovi družbi in ljubljanskih
dnevnikih, pošteno okreal.
Sedaj ima, kar je dotični list
iskal...

239 Popolnoma smo namreč
prepričani, da je najgorečnejša
želja "plinovega agenta," — ka-
kor se blagoviti sam imenovati,
— da bi mogel v "C. A." polemizirati
s "S. N." Da se ne motimo,
nam dokazuje prav otročje zaga-
nanje v "S. N." in v ljubljanskih
naprednjakov politiko, ki mu
je znana tako, kakor je znan ma-
čku okus žajfe...

240 V drugem mu pa že naprej
lahko povemo, da je notica "S.
N." v odgovor prav gotovo tudi
edina. "S. N." jo je priobčil le v
obrambo ameriških podjetnikov
C. M. družbe. Ne bo nič s polemiko
z uglednim starokrajskim
dnevnikom...

241 Ker smo že pri "C. A.",
naj še omenimo, da ima sedaj u-
nijski znak, za katerega smo jo
prijeli. Torej je bil naš opomni
popolnoma na mestu, pa je bila
taka zamera, da se je mali mož
razkoračil in premljeval neko na-
mišljeno dogodbico iz New Yorka,
katere ima za vse slučaje vedno
pripravljen. Vsaj mi smo jo v
"C. A." že najmanj desetkrat čit-
ali...

242 Originalna ni, gospodje
"plinovi agenti," ampak nekam
originalen se nam zdi unijski
znak, o katerem dvomimo, da bi
ga dobili poštenim potom... (Ne
da bi pri tem mogoče trdili ali
mislili, da ste ga "švenkali", ali
"pofulili.") Unijske liste morajo
staviti unijski staveci, katerih
pride z New Yorka proketo ma-
lo...

243 Slednjič: Brez zamere, in
če hočete, se nam lahko po stari
navadi, zahvalite za brezplačno
reklamo, ali privlečete spet kako
originalno "dogodbico" na dan.
244 Post scriptum: Tudi z "ex-
socialisti" smo na razpolago!

245 Menda že ne more biti mi-
ru med ameriško slovenskimi li-
sti. — Pa to nič ne škodi, marveč
še koristi. — Iz tega vzroka se
nam prijateljsko objemanje dveh
chicaških listov nič kaj ne dopa-
de. Ne mogoče zato, ker nismo
"die Dritten im Bunde," ampak,
ker se nam zdi, da stremi vse, oči-
to reklamo pisanje, za "bizne-
som", makar za — Real Estate.

246 Nekaj takega se je moralo
sanjati tudi sorodniku moža, "ki
je v direktoriju", ker je kmalu
v enem izmed listov priobčil čla-
nek, ki se ne strinja z drugimi.
Toda, o tem dovolj, ker "bizne-
smentom" že celo nočemo delati re-
klame...

247 Premogariji v Illinoisu so,
kolikor dosedaj znano, častno
zmagali. S tem so podali dokaz,
da je delavec mogoče vse dose-
či, samo, ako so složni. "Od boja
do zmagave" in "V slogi je moč"
sta gesla, katera ima tudi delav-
ski list "Glas Svobode" na delu.
Delavec! držite se teh gesel in o-
klenite se lista, ki se ravna po
njih. In imejte vedno pred očmi,
mi moramo delati za onega, ki
dela za nas. In da smo se vedno
zavzeli za delavce, smo še vsikdar
dokazali — tako tudi pri boju,
ko so se borili illinojski premogariji
za svoje pravice.

Svojih ciljev se zavedajoče gi-
banje organiziranih delavcev se
ne more drugače razvijati, kakor
v spoznanju nasprotja med delom
in kapitalom. Delavec, ki se vzbudi
in postanejo zavestni, hočejo
izboljšati svoj položaj, toda ved-
no se morajo prepričati, predno
kaj započnejo v kakem položaju
se nahajajo napram podjetnikom.
Današnje izkoriščevalne družbe
se zavedajo, da loči globok pre-
pad delavce in podjetnike. Na to
dejstvo se opira njihovo taktično
in premišljeno ravnanje.

Delavec, ki nima nič drugega,
kakor svoje zdrave in pridne ro-
ke, pride k podjetniku in prosi
za delo. Podjetnik, ki lastuje to-
varno in k tej pripadajoče stro-
je, nastavi prosilec, da mu bo o-
pravljal delo pri strojih. Delavec
začne delati. Pridno dela uro za
uro. Po, recimo deseturnem delav-
nem času, pride delavec k pod-
jetniku in zahteva plačilo za vse,
kar je naredil. Sedaj ga podjet-
nik debelo pogleda: "Kaj, popoln-
no plačilo svojega dela hočete? Ali
ste neumni! Ali menite, da sem
vas pustil delati v svoji tovarni
in pri svojih strojih zato, ker
imate lepe oči? Ne. Jaz zahtevam
zato, ker sem pripravil proizvajal-
na sredstva, stroje in orodje,
delavcu mogoče toliko, kolikor ra-
bi ta, da se preživi; sam pa spravi
profit, za katerega se je moral
truditi delavec.

Postava, katere se drže kapita-
listični podjetniki, je, da ne sme
delavec, ki ne poseduje produk-
tivnih sredstev, nikdar dobiti po-
polnega plačila za svoje delo, da
mora oddati največji del svojega
zaslužka delodajalcu, medtem, ko
ostane njemu komaj toliko, da se
borno preživi. Nepremostljiv je
prepad, ki se odpre vsled take sra-
motnega razdelitve plačila delav-
čevega dela. In ne more biti dru-
gače, kakor, da se poganja dela-
vec za to, da bi večji del njegovega
delavskega zaslužka ostal nje-
mu, medtem ko dá podjetnik, za-
govarjajoč svoje lastne interese,
kolikor mogoče malo. Tako mora
končno med obema odločiti boj.

Razredno nasprotje med
delavcem in podjetnikom je go-
sposdarsko tako utemeljeno, tako
ukoreninjeno v naziranju kapita-
lističnega sveta, da neprestano re-
voltira to spoznanje v naših glav-
vah. Čim bolj se razvijajo kapita-
listične proizvajevalne razmere,
tem večje postane razredno nas-
protje. Seveda je v interesu pod-
jetnikov, da ne opazijo delavci
razrednega nasprotja. Na vse mo-
goče načine hočejo premotiti dela-
vece, da ga ne bi iznašel, ker ve-
do, da so delavci zadovoljnejši, a-
ko ga ne občutijo, in da ne bi vo-
dili v tem slučaju boja proti svo-
jim izkoriščevalcem.

Prižadevanje podjetnikov, pre-
motiti delavce o obstoju razred-
nega nasprotja, se je izpremenilo
kmalu v hinavsko teorijo o spo-
razumljenju med delavci in kapita-
listi. Rumeno časopisje kaj ra-
do poroča o skupnem delovanju
delodajalcev in delavcev, upr. v
kakih družtvih, ki nimajo za de-

POČITNICE ZA MATERE.

Počitnice so imeli nekdanje le o-
troci, ker mlada in nevrnjena te-
lesa ne morejo prebiti celo leto v
šolah, ne da bi trpela škoda. Da-
siravno dandanes, posebno tu v
Ameriki, za veliko otrok počitni-
ce ne pomenjajo več odpočitka,
imajo vendar mnogi nekaj tednov
neomejene prostosti, ko lahko de-
lajo, kar hočejo. Nikdo jih ne na-
ganja k delu, mislijo, kar jim je
po volji, in ne, kar morajo. Že v
tej prostosti, delati in misliti, kar
kdo hoče, je najboljši del odpo-
čitka. Kako važne pa so počitnice
za one ljudi, ki morajo delati celo
leto, da se vsaj za nekaj časa o-
tresejo vsakdanjega dela in vsak-
danjih skrbi, ve vsak, komur je
bilo dano, da si je mogel privoščiti
vsaj za nekaj dni oddiha. Vedno
večji je krog onih, ki vedo ceniti
počitnice in ki si jih želijo. Počas
prodira tudi pravica za počitnice
pri vseh slojih in ni več samo
pravica onih ljudi, ki se odpočijejo
v letovskih od celoletnega lenuharenja.
Toda najmanj počitnice imajo vendar matere.
Ni majo nedeljskega odpočitka in ne
počitnice; vedno morajo le snažiti,
pometati in prati, večkrat tudi
ponočni nimajo miru, in močij, ka-

lavstvo nikakega pomena in ime-
nujejo tako "skupno" delovanje
"pospešitev prijateljskih odnošaj-
jev med delodajalci in delavci."
Že samo to, da hočejo ravno izko-
riščevalci odpraviti razredno nas-
protje, bi moralo uspniti delav-
ce. Ker, da bi ravno v tem oziru
skrbeli za delavce, ko jim v dru-
gih važnejših ni zanje mar, je ja-
ko čudno. In v resnici je najgrša
hinavščina, če govorijo oni, ki
znajo tako dobro varovati intere-
se svojega razreda, o kaki odpra-
vi razrednega nasprotja. Razred-
no nasprotje obstaja, kar je do-
kazano, in sedaj je treba samo lo-
gično misliti, pa pridemo do za-
ključka, da moramo stopiti, ka-
kor svojega cilja se zavedajoča
četa, na bojišče.

Mir ljubeči kapitalisti vedo, da
je treba preprečiti vsak boj med
delavci in podjetniki. Veliko se
domišlja na svoje "trgovsko"
stališče, katero jih zadržuje, da
bi izpostavili delavce boju. To je,
če že ne naprej izrečena lopovšči-
na, naivnost. Če niso delavci vedno
pripravljeni za boj, tudi ni ka-
rda ne postanejo moč. Samo moč
more tako imponirati delodajal-
cem, da so pripravljene izboljšati
gospodarski položaj delavcev. Če
organizirano delavstvo niti ne
štrajka, in podjetnikom samo po-
kaže, da hoče in more štrajka-
ti, izvršuje že nekaj pritist. Če
uvidijo podjetniki, da more priti
do dolgotrajnega in hudega boja,
se v mnogih slučajih radi podajo,
ker morajo računati na končno
izgubo boja.

Iz vsega tega navedenega torej
sledi, da ne smejo delavci nikdar
verjeti kakemu "prijaznemu"
približevanju podjetnikov, da bi
"izginilo" razredno nasprotje. Če
se navidez odpravi, — v resnici
tega tako ni mogoče, — se delav-
ci že naprej odrečejo kakemu
mogočemu delavskemu boju, ki bi
jim izboljšal položaj.

Delavci, ki bi se pa odrekli bo-
ju, si dajo izviti iz rok vso moč.
Ne preostalo bi jim drugega, ka-
kor da bi apelirali na blago-
hotnost podjetnikov. To pa za
poštenega in zavednega delavca
ni samo sramotno, ampak tudi ze-
lo neumno, ker od kapitalistov ni
pričakovati, da bi se izkazali na-
pram delavcu do bregega biti. In
napram dobro organiziranemu
delavstvu ne morejo nič započeti,
in so torej tudi od njega odvisni.

Le organizirani delavci tvorijo
moč in le takrat ima moč pomen,
če so vsak trenutek pripravljeni
za boj, če so v stanu, vsako jim
storjeno krivico svojim delodajal-
cem pošteno poplačati. Organiza-
cije, torej največja delavska moč,
— izvršajo pa ravno iz nasprotja
med delom in kapitalom, ter raz-
rednega nasprotja.

Po vsem tem torej ni mogoče
priti do drugega zaključka, ka-
kor, da delajo kapitalisti skraj-
no hinavsko, ako se hočejo spri-
jazniti z delavci, predno ne od-
pravijo nasprotja med delom in
kapitalom, to je, dokler ne pla-
čajo delavcev njihovega dela ta-
ko, kakor so ga vredni.

POČITNICE ZA MATERE.

tere izgubijo v otročji postelji in
oskrbi otrok, ne morejo popolno-
ma nadomestiti. In če bi danes
tudi kot delavke imele počitnice,
ker morajo skrbeti za gospodinj-
stvo!

Zagovarjevalke ženskih pravic
so sedaj razvile propagando, ki
zahteva, da bodo hišne gospodi-
nje plačane. V tem menijo najti
sredstvo, da se oprostito ženske
slabih posledic gospodinjstva.

Kako malo bi koristilo to sred-
stvo, je razvidno že iz vprašanja,
kdo naj bi plačeval gospodinj-
stvo. Ali naj plača mož svoji ženi
delo, ali naj ji odškoduje država ali
kaka javna korporacija? Gospo-
dinjsko delo ni javno delo, am-
pak zasebno, v svoje svrhe. Ka-
kor hitro se plačuje gospodinj-
sko delo, to se pravi, da se rabijo tu-
je moči, postanejo te odvisne, kar
skoraj ni mogoče drugače. Radi
tega sužnjištvo služabnic in slu-
žabnikov. Ker je gospodinj-
sko delo zasebnega značaja, tudi ni
mogoče zahtevati zanj plačila od
kake javne korporacije.

Ostane torej samo plačilo po
možu. Že sama beseda dokazuje,
da ne bi postala žena po tem na-
činu odškodnina za svoje delo od

moža neodvisnejša, ampak bi pri-
šla v še bolj odvisev položaj. Po-
stala bi takorekoč dekla svojega
moža. Če pa hoče biti razmerje
med zakonskima popolnoma svo-
bodno in neodvisno, mora biti
ravno žena materijelno vedno ne-
odvisna. Če se more sama preživ-
ljati, bo ostala samo tako dolgo
združena z možem, dokler sta si
drug drugemu naklonjena. To je
tudi edina mogoča pot do ženske
osebne svobode. Če je žena sore-
diteljica družine — kar se po-
sebnost v naših slovenskih dogaja
— ne more mož več zahtevati, da
bi bila žena edina oskrbovateljica
družine. Vsak pedagog (odgo-
jitelj) obžaluje, da se može tako
malo brigajo za vzgojo otrok in
prepuščajo vse svojim ženam. Tu-
kaj se mora deliti delo, ker pri-
speva k izdatkom tudi žena. Po-
sebnost večje otroke mora oče ra-
vno tako sovzgajati, kakor mati.
S tem bi že pridobile matere ne-
kaj ur oddiha v tednu. Večjo raz-
bremenitev hišnih gospodinj in
mater bode prinesla vedna indu-
strializacija domačega dela, kar
zopet pospešuje vnanje delo za
plačilo. Kakor na Angleškem ne
perejo več doma in ne pečejo kru-
ha, tako se vzame vedno več do-
mačega dela iz roke hišnih gospo-
dinj. Samo po tej poti more priti
tudi žena do svobode in časovne-
ga počitka, k pravim počitnicam.
Če nočejo danes videti mestne že-
ne te poti, leži vzrok v tem, ker
zahteva vsako vnanje delo zmož-
nosti in več napora, kakor ga je
v domačem delu mestnih slojev.
Tukaj morajo opravljati dela po-
največ drugi in hišna gospodinja
je le nekaka nadzornica. Svobodo
in neodvisnost je mogoče pridobi-
ti samo z delom, če je res delo.
Če hoče imeti žena svobodo in ne-
odvisnost, mora imeti tudi zmož-
nosti za kak poklic.

Samo takrat bodo imele tudi
matere počitnice in svobodo.

"KAKO JE LEP VOJAŠKI
STAN!"

Pred par dnevi so aretirali na
ulici v Indianapolis, Ind., mlade-
niča 18tih let radi dezertacije od
mornarice. Mladenič je dobil od
načelnikstva vojne ladje Constella-
tion dopust, da obišče svojo ma-
ter. Ko je prišel v Indianapolis,
kjer je mati preje živela, je izve-
del, da se je preselila v Hartford
City. Mladenič je želel mater na
vsak način videti, in brezdvomno
mati tudi njega, toda smola je bi-
la, da je ni ni ni mogel najti. Vr-
nil se je toraj zopet nazaj v India-
napolis, ker je imel samo še tri
dni dopusta, a denarja nobenega.
Da se pokaže gentlemana, ter do-
bro voljo, je šel v Indianapolisu
v urad "recruiting" postaje, tu
je skušal na kak način dobiti de-
nar, s katerim bi se podal nazaj
na ladjo. Toda brutalni uradniki
so mu odgovorili, da lahko hodi.

To je toraj mladenič, ki je vsto-
pil v službo Združenih držav,
da jih varuje in brani, ako treba.
Skušal je, kolikor mu je bilo v
moči, da zadosti predpisanim
dolžnostim in regulacijam vojni-
h postav, da se obvaruje znaka de-
zertacije. Iskal je svojo mater
brez uspeha, potem se ga pa še
na tak sramoten način nahnuli in
to v SVOBODNI državi, kjer smo
vsi enaki, in kjer velja ista
pravica za vse — na papir-
ju, kakor pogodbna na Turškem.

"Ko bi se to pripetilo," tako
poroča kapitalistično časopisje,
"na Ruskem, Turškem, Avstriji-
nem, ali kateri drugi despotični
monarhiji starega sveta, bi tega
nihče ne opazil, ker je tam kaj ta-
kega na dnevnem redu; toda tu-
kaj dokazuje ta slučaj brutalnost
vojaške avtoritete in tendenco, ki
jih vleče k despotizmu."

Naše mnenje je, ako je to istina
o čemur ne dvomimo, ker bi dru-
gače časopisje ne poročalo o tem,
da se mladeniča odpusti častno od
vojaščin, onega suroveža za pri-
sili hoditi od Indianapolis do
ladje, "za zdravlje", neglede na
to, kdo da je, niti na stopnjo. —
Shame on him, brute!

KAKŠNA MORA BITI NAŠA
POSTELJ.

Prva naloga, katero ima po-
stelj, je držanje toplote; ker po-
čiva med spanjem glavni proiz-
vajalec toplote, delo šlez in mi-
šic, preti nevarnost za zdravje
vsled prehitrega ohlajenja. Po-
stelj mora tedaj pred vsem do-
voljno držati toploto; potem ne
sme nikakor zadržavati izhlape-
vanja človeškega telesa in mora
imeti to lastnost, da jo je lahko
očistiti.

Iz tega stališča so najboljša že-
lezna posteljna stojala, katera je
dobiti sedaj jako lepo izdelana;
lesena stojala z lesenimi deskami
in lesenim dnom niso priporočli-
va, ker jih je težko očistiti in tu-
di zabranjuje dostop svežega zra-
ka. O dolgotrajnem razmerju naj
velja, da boji postelja za odrasle-
ne osebe dolga 6½ čeljev, in ši-
roka 40 palcev.

Posetljno dno naj bode elastič-
no, in v tem oziru zadostujejo po-
polnoma prožna in moderna žična
dna. Na tem dnu leži blazina, ki
je najboljše, ako je natlačena z
žimo. Žimnica mora biti taka, da
je v sredi debelejša, torej, da je
lahko obokana, zelo priporočljive
so tridelne žimnice. Ena sama
žimnica, pokrita v rjuho, zadostu-
je popolnoma za podlago. Pri
mnogih priljubljenih večkratne
podlage, v katerih se človek ta-
korekoč kuha, so naravnost škod-
ljive. Z hlapom človeškega telesa
nasičeni posteljni zrak ne more
odhajati, in tako nastane nevar-
nost, da vdihava v postelji ležeči
skvarjen zrak.

Iz istega vzroka je tudi zameta-
vati težke odeje, ali pernice, ta-
korekone "tuhne". Pernice so sa-
mo za malokrvne, oslabele osebe
in jih je rabiti pri hudem mrazu;
drugače je najboljša za pokritje
volnena odeja, v slučaju potrebe
dve lahki. Le v blazini za pod-
vzglavje sme biti perje; vendar je
pri tem paziti na to, da je dobro
natlačeno, ker se inace glava pre-
globoko vgrezne, in ne more pri-
hajati svež zrak do spečega.

Za neposredno pokritje telesa
so priporočljive gladke, platnene
rjuhe, ali še boljše so bombaže-
ste; posteljno perilo mora biti z
ozirom na snago, belo.

Kako je najboljša spati, ali v
horizontalni legi, ali z lahko dvig-
njeno glavo, ali z višje ležečimi
nogami, odločuje navada posa-
meznika. Profesor Martin Men-
delson je pred kratkim naznanil
jako zanimivo opazovanje; nam-
reč, da spi človek po velikem, du-
ševnem delu najraje z zelo viso-
kim vzglavjem; slabiji in malo-
krvni z nizkim in večkrat celo z
višje ležečimi nogami; spanje v
tem položaju ni okrepcujoče in je
moteno po težkih sanjah.

Slednjič naj navedemo o na-
pravljanju postelj še nekaj opazk
za hišne gospodinje. Ležišča ni
napraviti takoj po ostavitvi iste-
ga, ampak se mora dalj časa pre-
zračevati pri odprtih oknih. Bla-
zine, žimnice, sploh vse premak-
ljive posteljne predmeti je treba
nekolikokrat prerahljati, in z plo-
sko roko dobro izteptati in dati,
da se prezračijo; šele potem naj
se postelj napravi. Posteljna ode-
ja naj ostane kolikor mogoče dol-
go odgrnjena.

Prvi cilj.

Pri zdravljenju tuberkuloze ali
jetike je prvi cilj vsakega zdrav-
nika, da pomaga svojemu paci-
jentu do teka in redne prebave
zavžite hrane. In, kakor hitro je
bolnik v stanu, sprejemati dovolj
hrane, ter isto dobro prebavi, je
tudi nevarnost premagana. Mi
Vas v enakih slučajih namerava-
mo opozoriti na Trinerjevo ameri-
ško zdravilno grenko vino, katero
je dobro poznato radi uspešnosti
pri zdravljenju na izgubi teka in
telesne moči. Jetični, ki pustijo
bolezen, da se jih trdno oklene,
ne bodo nikdar ozdravili, kar naj
bi bil opomin vsakomur, da se
čim najhitreje, kakor hitro opazi
slabosti in je izgubil tek, zdravi.
In mogoče je, da odvrne nevarno
bolezen Trinerjevo ameriško
zdravilno grenko vino je zaneslji-
vo zdravilo za vse želodčne in
črevesne bolezni.

Na prodaj v lekarnah, dobrih
gostilnah in pri izdelovalcu Jos.
Triner, 1333 — 1339 So. Ashland
Ave., Chicago, Ill.

Za zunanje oglase ni odgovor-
no uredništvo ne upravnštvo.

LUMIR SEVERA.

Vodja laboratorija pri W. F. Se-
vera Co. izdelovalcu zdravil v
Cedar Rapids, Iowa.

Mr. Lumir Severa, sin W. F.
Severa, je nastopil službo pri W.
F. Severa Co. izdelovalcu zdravil
v Cedar Rapids, Iowa, kot vodja
laboratorija, kjer bo v naprej i-
mel v oskrbi vse oddelke.

LUMIR SEVERA

Glavni vodja laboratorija W. F.
Severa Co. izdelovalci zdra-
vil v Cedar Rapids, Iowa.

Mr. Lumir Severa, je dobil svo-
jo prvo izobrazbo v ljudskih šo-
lah svojega rojstnega mesta. Ko
je graduiral na višji šoli, se je po-
svetil lekarniški vedi na akade-
miji državne univerze v Iowa. Po
dobro prestali skušnji je vstopil
potem še v univerzo države Michi-
gan v Ann Arbor, kjer se je izo-
bal ter prejel zrelostno spričevalo
in naslov A. B. (Artium Baccalau-
reus — Bachelor of Arts.) Po pre-
stanihi skušnjah se je podal na
pot okolu sveta. Ko se je vrnil
skozi Evropo nazaj, je vstopil v
Philadelphia College of Pharmacy,
svetovnoznane inštituta je po-
tem kmalu graduiral ter prejel
diplomo z naslovom P. C. (Phar-
maceutical Chemist). Poleg izbo-
rne vede, ki si jo je pridobil na po-
lju lekarništvu in čemestrije, je
bil Mr. Lumir deloma že med po-
čitnicah nameščen v laboratoriju
kot delavec. Tako se je popolno-
ma seznanil s procesom zdravi-
lstva. Danes savzema tedaj glavno
mesto v celi tovarni, za katero
mesto je zmožen in popolnoma
vešč v teoretični in praktični vedi
vsega zdravilstva ter njega izde-
lovanju.

Navodilo in cilj W. F. Severa
Companije je vedno bil, da ima
dobre in zanesljive ljudi na čelu
vseh oddelkov in sedaj še Mr. Lu-
mir Severa kot glavni vodja, to
spričuje Mr. J. H. Vosmek, tajnik
in vodja uradov te družbe, katere-
ga znanstvo je tudi dokaz vse-
stranskega napredka, je tudi gra-
duiral na državni univerzi v Iowa.
Za zdravilskega vodjo je dr. F.
J. Dvorak, graduat Rush Medical
College v Chicagi, in ki je veliko
let praktičiral v enem največjih
bolnišnic v deželi.

Vsi oddelki te družbe ozir. to-
varne so v zanesljivih rokah ve-
ših ljudi, poleg tega se pa tudi
Mr. W. F. Severa, predsednik in
vstanovitelj trdke zavzema ved-
no za najboljše stvari v svojem
poslovanju s posebnim glede kva-
lite in najvišjo vrednost proizvo-
da, ki je proslavil hišo W. F. Severa
Companije po vsem svetu.

Pouk v streljanju po srednjih
šolah v Avstriji. Po srednjih šolah
se vpelje na zahtevo vojaških kro-
gov pouk v streljanju. Brambov-
ski ministrstvo je že izdelalo na-
črt, kako se bo poučevalo strelja-
nje. Poučevati se bo pričelo začet-
kom oktobra. Pouk bo trajal do
konca majnika. Udeleževali se ga
bodo učenci najvišjih dveh razre-
dov. Vadili bodo dve uri teden-
sko ob sobotah. Učni načrt obsega
teoretičen pouk, potrebne telesne
vaje, streljanje s kapselni, strelne
vaje z nabitimi patronami, poučno
in tekmovalno streljanje. Vadilo
se bo tudi v cenjenju distane. Pou-
čevali bodo najbrže profesorji re-
zervni častniki. Letos se uvede
strelni pouk poizkuševalno le po
nekaterih zavodih. Pouk v strelja-
nju ima namen, da bodo lahko e-
noletne prostovoljce hitreje izo-
brazili, ko vstopijo v armado.

Slovensko Delavsko Podporno in

Penzijsko

Ustanov.

21. nov. 1909

Društvo

Incorp.

15. marca 1910.

DARRAGH, PENNSYLVANIA

GLAVNI ODBOR:

PREDSIEDNIK: Jos. Hauptman, Darragh, Pa. Box 140.

PODPREDSEDNIK: Ivan Sever, Adamsburg, Pa. Box 51.

TAJNIK: J. Hauptman, Box 140 Darragh, Pa.

ZAPISNIKAR: Ivan Flere, Adamsburg, Pa. Box 122.

BLAGAJNIK: Jos. Klaužar, Adamsburg, Pa. Box 88.

NADZORNIKI:

ANTON KLANČAR, Arona, Pa. Box 144. Predsednik.

JAKOB ŠETINA, Adamsburg, Pa. Box 108.

BLAŽ ČELIK, Adamsburg, Pa. Box 23.

VRHOVNI ZDRAVNIK:

DR. GEORGE BOEHM, Arona, Pa.

RIMSKA SMOLA.

Če bi Rim doživljal le tiste poraze, ki ga zadevajo na političnem polju, bi bil njegov položaj še vendar relativno ugoden. Sicer je neprijetno, če se mora retirirati z eno ali tako kakor letos; tudi ni veselo, če se ima izgubiti Španija. Ampak vse bolj neprijetno je to, da katoličani sami in sicer tak, katerim se nikakor ne more odrekati globoko krščansko in katoliško prepričanje, neprenehoma majajo glavne stebre, kritizirajo glavne udebe cerkve.

Te dni se je na Nemškem zopet primerilo nekaj takega, kar bi klerikalizem gotovo najrajši zatajil.

Bivši duhovnik in licejski profesor dr. Oton Sickenberger, kateremu je zaradi njegovega "modernizma" država odklonila nametanje v državni službi kljub izvrstnemu izpitu, se je bil sprl s cerkvijo. Tega nima klerikalizem nikakor rad. Še bolj neprijetno pa mu je bilo, da se je Sickenberger nazadnje še brez papeževga dovoljenja oženil. Očitati se mu ne more, da bi bil to storil lahko miselno. Trudil se je celo prav resno, da bi dobil papežev dispens, ker ne izvršuje več duhovniške službe. Prosil je monakovsko-brižinskega nadškofa, naj priporoči njegovo vlogo v Rimu. Ordinariat mu je prošnjo grobo odklonil. Tedaj se le je sklenil, poročiti se brez dispensa. Ko je prišel oklic v časopise, ga je nadškof Bettinger posvaril in mu zažugal, da bo izobčen iz cerkve. Sickenberger se je kljub temu oženil in je objavil v reviji "Neues Jahrhundert" javno pismo, naslovljeno na nadškofa Bettinger-a, ki zasluži, da ga spozna tudi slovenska javnost.

Profesor Sickenberger se najprej bavi z vprašanjem, kako je nastal celibat in potem pravi:

"Duhovnikom zapadnih dežel prepoveduje Rim zakon z najstrožjo kaznijo, duhovnikom jutrovnih dežel, ki pripadajo katoliški cerkvi, dovoljuje ista postava poroko brez pogoja. Poizkusu poštenega zakona žuga z najstrožjo kaznijo; ampak tistih tisoč in tisoč katoliških duhovnikov, ki kršijo postavo na drug način, ostane deloma povsem brez kazni, deloma se le začasno odstavijo od službe, v najhujšem slučaju pridejo v popravljenje. Ali ni to samovoljnost? Ali ni to čisto narobe? ... Zaslužili so duhovnike, da bi z njimi mogli zaslužiti narode."

Sickenberger razlaga, da samostvo duhovnikov ni potrebno za cerkev in potem nadaljuje:

"Zdaj ne govorim več zase; tega zdaj ne potrebujem več. Zdaj govorim za svoje sobrate, gospe nadškof! V imenu onih tisoč in tisoč ljudi, ki jih predstojniki cerkve razmožujejo in tlačijo, zahtevam osvoboditev od te protibogovske sile. Če se nam odreče, si jo vzdržujejo, očitam krivo pooblasto in okrutnost. Od bogu vdanih ljudi zahtevati žrtve, katerih noče bog, je napačna religija; izsiljevati jih, je nečloveško in okrutno. Tistim, ki vzdržujejo postavo, očitam hinavščino, ker vedo, kako se krši postava in jo deloma kršijo sami, pa se vendar delajo, kakor bi bilo vse v redu in silijo podložne v enako hinavščino. Očitam jim največji zločin nad našim narodom, ker ponižujejo zakon, branijo najpobožnejši zakon, branijo najpobožnejši zakon, branijo najpobožnejši zakon."

spravljajo tisoč pobožnih žena v strašne nevarnosti, namesto da bi jim dovolili srečo zakona z duhovnikom. Našemu zakonu pravite konkubinast; pred bogom je veljaven in svet, toda vaše samstvo je pregrešno. Nas hočete izročiti sramoti in zaničevanju; zgodovina, pa bo sodila drugače, naložila bo sramoto Vam."

Eden je bil, ki je to povedal. Tisoč in tisoč jih je, ki tako mislijo. In celibat je le ena tistih točk, radi katerih je razpor v katoliškem taborn samem. Če se taki razpori utajujejo, se s tem vendar ne spravijo s sveta. Rim se bo prej ali slej prepričal o tem. R. P.

BOLGARSKI VRTNARJI.

Vsled slovenskega shoda v Sofiji se je letos več nego navadno govorilo in pisalo o Bolgarih in njihovi domovini. Bolgari so po vsem znani kot vstrajni, pridni in zelo skromni delavci; kar je Furlan in sosednje kraljevine laški zidar, tako varčen in priden je bolgarski vrtinar.

Vsak narod ima posebna in karakterizirajoča ga svojstva in vrline. Slovenci n. pr. so izborni in vedno iskani delavci za lesne proizvode. Koliko sto tisoč jih je že delalo v hrvatsko-slovenskih šumah! Italijani so izvrstni zidarji, Slovaki dobri rokodelci za domačo obrt, Bolgar pa je najboljši vrtinar.

Ko sem bil v službenih opravkih več let navezan na življenje v Budimpešti, sem imel priliko v okolici tega velikega, modernega mesta obhoduovati pridnost, iznajdljivost, skromnost in kupčijsko spretnost bolgarskih vrtinarjev.

Blizu ogrske stolice leži predkraj Steinbrueh-Kobanya, kjer se izviri na leto nekaj milijonov litrov dobrega piva in se opita z ječmenovimi tropinami na sto tisoč poprej mršavih srbskih prašičev. Vsakdanje stanje teh koristnih štironožcev znaša čez 30.000 komadov! Tako veliko število živalskih želodcev pa producira tu-

di ogromno množino za poljedelstvo potrebnih in prekoristnih odpadkov. Ker je vsa naprava na moderni podlagi zgrajena za "splavni sistem" so v prejšnjih časih vsi še dobroporabni odpadki odplavali po napeljanem rovu v Donavo in po tej poti v rodovitno Bačko, avstro-ogrsko "žitno shrambo".

Pa so prišli premeteni bolgarski naseljenjci-vrtnarji in spremenili so poprej pečeno budimpeštansko okolico v rodovitne vrtove za zelenjavo! Budimpešta ima v svoji najbližji okolici še sedaj tako razsežne ravnine z drobnim (meljem) peskom pokrite, koje večkrat po močnem vetru kar promenjajo svojo obliko; kjer je bila lani peščena ravan, vidiš letos mal iz peska po vetru navejan holme! Zadnji čas se je v tem oziru nekaj izboljšalo: vse smeti in rodoviti odpadki iz celega mesta se vozijo po mali železnici na eno določeno mesto. Ko se je naredil iz teh preostankov dober gnoj, pa izpreminjajo neizmerne peščene pušcave v rodovitno polje, kjer raste in zori najlepša pšenica!

Kakor omenjeno, so uporabili bolgarski vrtnarji prisedsi vsako leto v Budimpešto, razne iz mesta vodeče kanale za gnojenje in škropljenje svojih velikih in dobičkonosnih vrtov. Ko so se odločili za pripravo mesta, postavili so si najprej na sredi "vrta" — kolibo — kočjo za vso zadrugo, včasih jih je tam po 15—20 glav. V vodovodnem kanalu napravijo veliko mlinsko kolo, koje navadno goni konj in koje je tako priročno, da vzdiguje iz rova vodo, katera se potem razliva po malih napeljavah "gredicah" čez vso obdelano okolico. Iz teh majhnih rorov pa poljeje navadno deklice z velikimi koreci po kolesih dovajano vodo na rastočo zelenjad.

Ta bolgarska naseljenja se nahajajo v celi okolici Budimpešte in oskrbujejo mesto in vso okolico z vrtnarskimi potrebščinami. Kadar pa so tam v jeseni enkrat poprodali vse svoje vrtno pridelke, sešeteje svoje pridobljene in prihranjene novce (do 500 K na moško glavo) potem se pa presele preko zime domov na Bolgarsko, kjer si odpočijejo in nabirajo novih moči za bodočo pomlad!

Svetovno poznana je kultura divjih rož na južni strani Balkana, posebno okolica Kazanlik, kjer se vsako leto pridelava velika množina rožnatega olja.

J. J. St.

Album v proslavo jubileja črnogorskega kneza. — Črnogorski knez Nikola je naročil pri zagrebški svetlotiskarski tvrdki R. Mosinger dva sijajna albuma. V prvem albumu so slike mest in slikovitih vasi iz Črne gore, v drugem pa slike članov črnogorske vladarske hiše Petrovič-Njegos. Tega albuma so prirejane tri izdaje: prvo izdanje je navadno, drugo fino, vezano v kožo tretje pa je tiskano na japonskem papirju, vezano v safijan in okraše-

no s plaketo kneza Nikolaja. Prvo izdanje se bo prodajalo, drugo je namenjeno kot darilo evropskim vladarjem in poslanikom na Cetinju, tretje izdanje pa pokloni slavnostni odbor na Cetinju knezu Nikoli. Vsi ti albumi so te dni razstavljeni na jesenski razstavi v Zagrebu. Album, ki ga slavnostni odbor pokloni knezu, je vseskozi hrvaško delo. Načrt za platnice je izdelal profesor Csihoš, dela v emajlu je izvršil mladi hrvaški umetnik Ivan Bauer, knezovo plaketo pa kipar Rudolf Valdec.

DR. RICHTER'S
"PAIN-EXPELLER"
S steklenico
PAIN EXPELLERJA
odpodbite bolečine.
To are stvo nina para. Nič ne oia ša tako hitro in tr jno revmatizem, nevralgijo, zvinjenja itd.
Dobi se v vseh lekarnah po 25 in 50c.
F. AD. RICHTER & CO.
215 Pearl St., New York
Pazite na varst-eno z oamko s sidrom.

Phone: Canal 80.
HOERBER'S CREAM OF MALT
Martin Nemaich,
GOSTILNA

Vogal 22. in Lincoln Street
Prost gorak in mrzel prigrizek vsak dan.

ITALIJU
I
ADRIATIC
po staroj i najsigurnijoj

CUNARD LINIJI
POSTAVLJENA 1840 GOD

Ogrska-Amerikanska usluga
Od New Yorka do Fiume preko
Gibraltara, Genove, Napolisa
i Trieste

Novo Moderni utvrđeni Šifovi
CARPATHIA, - 13,600 TONS
PANNONIA, - 10,000 TONS
MILTONIA, - 10,400 TONS
Jedne Close Cabina \$60 (dolara) do Naples
\$65.00 (dolara) do Trieste i Fiume

CUNARD STEAMSHIP CO., Ltd.
S. E. Cor. Dearborn & Randolph Sts.
CHICAGO
ili kod svakog obilježag agenta.

Irgovina s novodobnim obuvalmo

Vstanovljena leta 1883
Velika zaloga obnavl najnovije kako-
vosti po zmerno niskih cenah.

JOHN KLOFAT
631 Blue Island Ave., Chicago.
Druga vrata od Kasparjeve Bank.
Glas Svobode stane \$2.00 na leto.

Največji čudež današnjega dne.

Tel grafično pošiljanje denarja
v stari kraj za 50 centov.

Vsaki, kateri plača 50 centov več, kakor je navadno plačal pri pošiljanju denarja po pošti, pošlje zdaj lahko vsako svoto denarja telegrafično v stari kraj.

Denar je že drugi dan v Evropi nakazan in izplačan a čez 10 do 12 dni dobi pošiljatelj v Ameriki originalni receptis evropske pošte. Prijemnik denarja v starem kraju ne plača niti vinarja, kadar prejme denar. Ni potrebno, da se mi pošlje evropska adresa prijemnika ali kako drugo naznanilo poprej. Nikdo drugi na svetu ne more tako po ceni pošiljati denar brzojavo v staro domovino.

Puskusite in prepričajte se.

Denar pošljite meni po Money Orderu, čeku, ekspresu ali v registrovanem pismu. Pišite po cenik in navodila. Kdor mi pošlje naslovov, dobi lepo darilo.

IVAN NEMETH,
BANKIR

Biv. cesarski in kraljevski konsul. agent

457 Washington Street, New York, N. Y.

V času dela in jela, spomni se na ne-delo in ne-jelo.

Zemlja za kmetije, in kmetije

MISSOURI!

MISSOURI!

Najboljša zemlja za kmetije, ravnina brez vsake vode, gozd ali deloma posekano, aker od 18—22 dolarjev. Obdelane kmetije, ravnina 25—50 dol. aker. Valovita ravnina, gozd 12—17 dol. aker. Kmetije 16—30 dolarjev aker.

Vsakdo, ki ima veselje do kmetijstva, naj kupi kos zemlje! Zemlja po vsej Ameriki bo postala v cenah enaka v Evropi in to prej kakor se ljudem sanja. Jaz ne ponujam zemlje z lažmi, trpentinovega olja iz korenin, nabiranja različnih rož in vsih nemogočih laži, temveč kupi, ako več ne moreš, vsaj 40 akrov zemlje in na nji preživel boš vedno sebe in svoje na pošten način. Ni države v Ameriki, katera bi se mogla meriti z Missouri v splošnem kmetijstvu.

F. GRAM REALITY Co. Naylor, Mo.

AVSTRO-AMERIKANSKA-LINIJA.

NOVI PAROBRODI
VOZIJO iz AVSTRO-
OGERSKE V NEW
YORK in OBRATNO

PARNIKI PLUJEJO IZ NEW YORKA:

Argentina 14. Sept. 1910 | Alice 12. Oct. 1910
Oceania 5. Oct. | M. Washington 19. Oct. 1910

Parniki odplujejo vedno ob sredah ob 1. uri popoldne iz pristanišča Bush's Stores, Pier No. 1 na koncu 53te ceste v South Brooklyn.

Železniške cene na teh ozemljah so najceneje in imenovane pristanišča najbližja Vašega doma. Dobra in prikladna postrežba; obhaja se v SLOVENSKEM JEZIKU

Phelp Bros. & Co.,

2 Washington St.,

New York, N. Y.

GLAVNI ZASTOP ZA AMERIKO

Dr. E. C. COLLINS

ustanovitelj

Ako trpite na:

Želodene bolezni, slabi prebavi, drizgi, kožni bolezni, ali ako imate reumatizem, glavobol, škrofeljne, hripavost, nadoho ali jetiko, srčno napako, nervoznost, zlato žilo, kilo, ali bolezen pljuč, jeter, ledio ušes ali oči. Napihnost trebuha, katar v nosu, glavi, vratu ali želodcu. Trabluljo, neuragijo, mazulje ali kake druge notranje ali vnanje bolezni, kakor tudi tajne spolne bolezni, pišite ali pa pridite osebno, na navedeni naslov na kar Vam bode pomagano.

Pišite takoj danes po jedno znamenitih in prekoristnih od Dr. E. C. Collins-a spisanih knjig, katero dobite povsem brezplačno.

The COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE

Popolno Resnico in ne prazno Govorjenje

DOKAZUJEJO 'ISKUŠENI ZMOŽNI IN VEŠČI ZDRAVNIKI. Ni dovolj biti samo zdravnik ter imeti razne oglase po časopisih. Naš ubogi, bolni Slovenci narod potrebuje, dobre večje in izkušene zdravnike kateri jim zamorejo v bolezni tudi resnično pomagati, ker naši bolni Slovenci ne morejo njih težko pristoženi denar v neuspešne svrhe pro metati ter prazne žepne neveselih zdravnikov polniti ter si z njih slabimi zdravili bolezni se bolj poslabšati.

ROJAKI! ne verujte sladkim in lepim besedam takih zdravnikov kateri se v malih oglaših in časopisih samo hvalijo in pisarijo o njih večnostih, kateri ne morejo niti jednega poveljnega slučaju njih zdravljenja dokazati.

Zdravniki THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE so dobro poznati med vsem Slovence. Ti zdravniki so žrtvovali že mnogo let za naš bolni Slovenci narod ter njih dobroto in zadovoljnost. Učili in prakticali so mnogo, mnogo let tako da so sedaj zmožni, z najboljšim uspehom ozdraviti vsakovrstne bolezni najsibode še tako zastarane in zanemarjene vsled nepravilnega zdravljenja in slabih zdravil, drugih zdravnikov. Na tisoče in tisoče zahvalnic, ter veselje in zadovoljnost mnogobrojnih družin Vam to dokazujejo ter hvalijo požrtvovalno in uspešno delovanje teh zdravnikov.

THE COLLINS NEW YORK MEDICAL INSTITUTE sprejema samo najboljše, največje in najiskušene zdravnike kateri prakticirajo zdravila. Tu ga ni bolnika, katerega bi ti zdravniki odpustili nezadovoljnega in da bi mu ne bilo pomagano. Zdravila katere zdravniki tega zavoda predpišejo so najboljše na svetu in katera nikdar svojega cilja ne zgreše ter vedno pomagajo proti bolezni.

Ako toraj trpite na kakoršni koli bolezni, najsibode nova, akutna zastarela ali kronična, ne čakajte dokler se ista še bolj ne poslabša in da ne postane neozdravljiva, temveč poiščite si pomoč takoj in nemudoma.

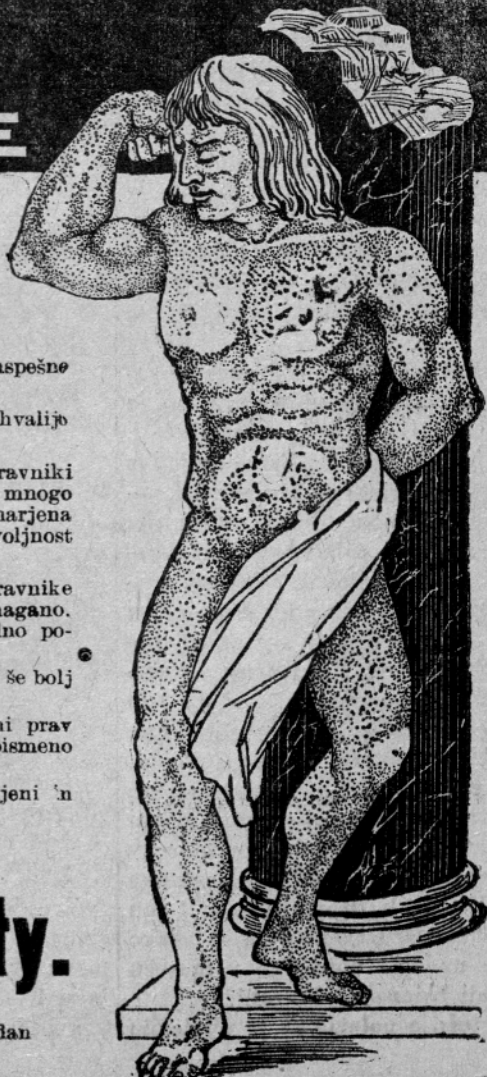
Ako zahteva Vaša bolezen takojšnjo pomoč, pišite ali pa pridite brez obotavljanja in čakanja. Ako ne veste sami prav gotovo kaj da Vam manjka in na kakaj bolezni da trpite vprašajte zdravnike The Collins New York Medical Institute pismeno ali osebno nakar Vam bodejo isti z veseljem in to popolnoma brezplačno razložili ter svetovali.

To je smoter in požrtvovalno delovanje in zdravnikov tega zavoda, potom katerega postajajo vedno bolj priljubljeni in slavni. Vsa pisma naslovite na: Dr. S. E. Hyndmann M. D. of

The Collins New York Medical Institute

140 W. 34th Street - New York City.

Uradne ure za osebne obiske so; vsaki dan od 10 do 5 ure popoldan. Ob nedeljah in praznikih od 10 do 1 ure popoldan in vsaki torek in petek zvečer od 7 do 8 ure.

DOPISI.

Sublet, Wyo. 1. septembra.
Cenjeni urednik: —

Naznanjam Vam, da so se z današnjim dnevom začele tukaj delavske počitnice. Pogodba med delavci in premogarskimi baroni se je končala z dnem 31. avgusta. O novi pogodbi, katero so predložili delegatje U. M. W. of A., se sedaj še ne ve, ali jo bodo operatorji odobrili in pogodbo podpisali, ali ne. Od konvencije, t. j. od 27. junija do 1. septembra, ko so se imela vršiti pogajanja med uradniki okrožne unije in operatorji, je bilo časa dovolj, toda storilo se ni ničesar. Da so kapitalisti vsi in povsodi enaki, je stara reč. Vedno čakajo do zadnjega trenutka, in še potem stvar zavlčujejo, mesto, da bi ugodili delavcem. Ravno tako so odlašali naši lastniki premogovih rogov, misleči, da se delavci ne bodo zmenili za kakšno pogodbo in da bodo mirno delali dalje. Toda znatili so se. Unijske postaje so sklicale izvanredne seje 30. in 31. avgusta. Pri teh se je sklenilo, da se preneha s 1. septembrom z delom, in da se ne dela toliko časa, dokler ne bode poslana pogodbeni listina na unijske postaje. Tako smo danes, 1. septembra prenehali z delom in počivali bomo tako dolgo, dokler se ne ugodimo našim zahtevam.

Vprašanje pa je, če bodo operatorji sploh hoteli pripoznati delavske zahteve. Ako se bodo branili, se bodo spremenile naše počitnice v velik štrajk, ki bo imel slabe posledice za obe strani. Delavci si seveda ne želijo ne počitnic, ne štrajka. Ker pa denarni mogotei, ki posedujejo milijone in milijone denarja, nagrabljene iz delavskih žuljev, nočejo priznati delavcu dostojnega življenja, ampak mu hočejo vedno le izčrpati telesno moč, mu vzeti mladost in krepkost, ni verjetno, da bi se takoj podali. Saj jim ni mar za revnega delavca, ker imajo milijone in ne poznajo trpljenja in ne skrbijo. Ni tedaj čuda, če prime delavec za edino orožje, ki mu je na razpolago, namreč da zaštrajka. Delavci v Wyo., prišli je čas, ko bo treba pokazati, kdo da smo in da se ne podamo, dokler junaško ne zmagamo. Rojakom, ki iščejo dela, svetujem, naj ne hodijo v Wyoming dokler se položaj ne izpremeni. — Natančnejša poročila sledijo.

Pozdrav vsem rojakom in rojakinjam po širni Ameriki.

Josip Keshman.

Cleveland, Ohio.

Spoštovani urednik: —

Clevelandsko društvo Lunder-Adamič št. 20 S. S. P. Zveze pripravlja za 11. t. m. to je v nedeljo zvečer, veliko in lepo narodno igro "Tihotapec" v petih dejanjih. Ta igra je tretja iz spisov Jos. Jurčiča. Prvi dve sta postali splošno znani in gotovo se bode tudi tretja igra Tihotapec ljudstvu, enako prvima dvema, priljubila, kakor hitro se enkrat vprizori. Temu bode ustrezno 11. septembra v Knausovi dvorani. Kakor je čuti in domanevati iz obširnih priprav in točnih skušenj društva Lunder-Adamič, je pričakovati, da bode igra kar najboljše uspeha. Tudi slov. občinstvo bode gotovo pohitelo k tej prvi igri v letošnji sezoni v obitem številu. Došli delegatoma društva sv. Barbare se nudi najlepša prilika, udeležiti se te prelepe slov. igre. Ker je začetek predstave v nedeljo zvečer ob 8. uri, se bode došli enj. delegatom lahko udeležiti predstave.

Društvo Lunder-Adamič št. 20 S. S. P. Z. najlepše napreduje in je vstrajno delavno. Bratje se zanimajo za proevit društva, in je torej upati najlepše prihodnosti, posebno še, ker so se poprijeli z žilavo vstrajnostjo dramatike. — Dramatika nas zbližuje, seznanja, izobražuje in zabava. Poleg dnevnega dela se človek v krogu prijateljev in družtenih bratov pri skušnjah in drugih sestankih poljubno zabava, ko ni drugega razvedrila v Ameriki, ako si ga kdo sam ne poišče. In kje je lepše zbiralništvo, kakor v krogu zavedenih rojakov, ki goje dramatično umetnost. Zato naj pristopijo oni rojakji, ki želijo poleg podpore v boleznih tudi prijateljske sestanke in jih veseli dramatika, k temu društvu. Društvene seje so vsako prvo nedeljo dopoldne v mesecu v mali Knausovi dvorani. Letošnje poletje se je udeležilo

društvo dveh družtenih veselice, in sicer veselice društva Slovenija in v Collinwood društva "Uboji!" Zadnjemu so kupili bratje lep bel trak z napisom v zlatih črkah "Lunder-Adamič." Predsednik ga je v imenu društva sprejel in pripel trak novi zastavi. Bratje so se udeležili obeh veselice polnoštevno in s tem dokazali, da jim je društvo in njen proevit na srečo.

Član.

Indianapolis, Ind.

Cenjeni g. urednik: —

"Am. Slov. v odgovor.

V št. z dne 26. avg. nas Alojz Mizer imenuje lažnjive. Signor drugi, ali se spominjaš, kako je bil pomlad eden okreen, ker se je predrznil nam z listom vred očitati lažnjivost? Pride čas, ko bomo tudi tebe in tvojega tajnika, ki ti je skrpel dopis, okrale po prstih, kakor kaknega solskega poglavca, da ti preide veselje do finte. Sedaj pa k tvojemu dopisu.

Meni je vseeno, ali si vreden enega župnika ali deseterih (poslednjih si morda potreben); jaz sem le trdil in še trdim resnico, da je škof Vam dal menih ozir. daje izročil cerkev menihom. Seveda bote tajili ti in pater. Ali sedanj pater Bonaventura, frančiškan — minorit ni menih? Ali ni resnica, da je ta pater prejšnjemu župniku rekel, da pride v kakih 2 mesecih drugi frančiškan in septembra pa provincijal gledat, kako se bo stanovanje zidalo? — Plan za župnišče od prejšnjega župnika je pater zavrgel, češ, da bo premalo prostora. Kdo bo pa tajil, da je pater molčal k vsemu temu, ko je prejšnji župnik te namere v večji družbi povedal? Koliko smo mi ljubitelji Glasa Svobode dali že za cerkev, je naša reč. Dali smo, in kdor ne veruje, naj gre gledat 2 knjige, katere je vodil prejšnji župnik. Dajali smo vsak po svojih močeh, če tudi ne celih \$200.00, (— fig v novih hlačah), kakor je to trdil lažnjivi kljukce, ali bolje Lojze, o sebi! Pojdi se solit! Zato so morale biti seveda plače boljši kup. — Kako pa društva vaša napredujejo, nam pa deveta briga. Ako je tak "napredek", zakaj pa je prejšnji predsednik odstopil? Zaradi "napredka" gotovo ne! Vi ste se založili v naš ustanovljeni dramatični klub, ste obrekovali, sumničali klub in naša društva in odvrčali ljudi od njih? Čemu? Ker ste se bali pravega napredka. Vi ste hoteli delo le ovirati, a Vam je bilo preje nemožno: a tudi sedaj ne pojde, dasi to upate. Verujte, da je čuvaj na straži. Marsikaj se bo še zjasnilo.

Razun napredka govori še o "skrbnosti" in to po preteku komaj enega tedna. Ali je Mišer, ki tako ljubi resnico, že pozabil, kako so bili drugi skrbni in da so mu morali celo pomagati denar iskati za njegov spufani saloon. Napredek! Kdo bi se ne smejal! Kako ste napredni, ste pokazali pri veseliceh dramatičnega kluba! (Vaš "napredek" in zanimanje za napredek je obstal in obstoji, kakor je po pravici pisal "Gl. Nar." v sodčku in nožu. Ali so bili to člani naših društev in Jednot, ki so delali škandale (z noži itd.), da je bilo nas Slovence vse sram radi Vas, ali so bili Alojziji? Sedaj govorite! Mi smo se pošteno razveseljevali, a ne klali —

Ali je nadalje resnicoljubnost, gospod iz 907 Holmes Ave., taka, da ste morali pred squerjem vsled pritiska bivšega župnika za njo še \$15.00 plačati? No, hvala za njo, potem ostanemo mi raje lažniki. Čapisco, Luigi! A rivederei!

Ko pride pa čas, bo pa Vam podpis tudi na razpolago, a tako si malo belite glavo, morda rešite uganjko. Je še nekaj bomb!

Ne — Lojze.

Martindale Portage, Pa.

Cenjeno uredništvo: —

Prosim, preobčite v našem delavskemu listu Glas Svobode par vrstic iz našega zakonitnega kraja. Slovencev nas je malo tukaj in še ti zaspani, da je joj — včasih se kateri prebudi le za trenutek, saj pravim, včasih kadar drži čašo pod nosom, potem je pa zopet "gmah".

Več je Poljakov, Slovakov in sinovov Hunsko-Avarskega plemena. Z delom gre bolj slabo, dela se 2—3 dni na teden, da si človek najpotrebnejšega ne more za-

služiti. Dela ja največ v majnah. Delavci so organizirani, a ne pomagajo mnogo, ker kompanijski krivosi pijejo delavsko kri kar na debelo in očitno. Bil sem sam navzoč pred nekaj tedni, ko niso bili delavci zadovoljni z unijskim checkweighmanom (pazil je, da so dobili delničarji ob novem letu masne dividende). Toliko so izposlovali, da se je moral umakniti drugemu, koji bo bolj nadzoroval kompanijske oderuhe. Kompanist ga je tako grdo gledal, da bi še hudič sam zbežal. Kadar je pa vagal premog, mu je tako na široko hrbet obračal da revež ni mogel videti na vago, skakal je na levo in desno, slednjič le ni videl, koliko je tahtal premog. Godilo se je to dan na dan skozi 14 dni. Slednjič je kapituliral pred kapitalističnim trinogom in napravil prostor staremu, koji je že vajen trobiti v požaruški rog. Ubogega delavca, dokler voljno prenaša, trpi in dela, strižejo kakor pastir kostrune, kadar pa gre za svoje pravice na štrajk, dobi svinčenko v glavo a la Westmoreland in sto drugih krajev.

Pač žalostna slika delavskega stanu. Pod kapitalističnem sistemom ne bo nikdar bolje, to mora uvidet vsak kratkovidnež, pač se pa pride v okom po drugej poti — v volitvah je rešitev. Delavci, kadar pridejo volitve takrat pogledajte svojo lačno deo. Vedel bos, kedo je kriv tega zla takoj. Zato raj voli brez pomisleka socijalistično, to je delavsko stranko in videl bos preobrat — sad svojega dela.

K sklepu pozdravljam vse zavodne delavce po Združenih državah, tebi Glas Svobode pa želim obilo predplačnikov. F. Z.

Bear Creek, Mont.

Spoštovani urednik: —

Bolan sem in slaboten, odložiti sem moral pik in lopato, in ne vem, kedaj ju bodem zopet rabil. Toliko sem pa še pri moči, da Vam pišem nekaj vrstic in naznanim tukajšnje razmere.

Z delom gre počasi. Premogovih rogov je pet, dela se pa na teden le po 2—3 dni, redko kedaj 5—6 dni. Najboljši premogorov, Smith Coal Mine, počiva že od spomladi. Nikdo nič ne ve, kedaj se bode začelo delati, in tako ni tukaj nič gotovega in stalnega dela. Rojakom tedaj ne svetujem semkaj hoditi, ker je brezposelnih že dovolj.

Draginja je vsestranska. Če hočemo "pečlariti" stane za vsakega \$24 mesečno, board je pa \$30. Salunarji so nastavili, razun enega, ceno "drinku" 5c; poprej je bil 10c, tudi ti možje vzdihujejo radi slabih časov in se spominjajo onih, "ki so b'li." Vendar bi dejal, da jim ni velike sile, ker vsi dobro izgledajo.

Tukaj je ozračje nasičeno z dimom. 21, 22, 23 avgusta je prihajal iz gorečih gozdov, in nekaj večerov smo videli velik ognjen žar za gorami. 24. avgusta je snežilo cel dan in veter je nosil snežinke kakor o božiču. Sneg je zapadel po gorah in nižavah. — Ljudje so mislili, da bo to pogasil požar, pa 27. avg. je bila spet vsa okolica v dimu. Veliko bode zgorelo lesa, ki je že sedaj tako drag. Če hoče kdo n. pr. postaviti stranišče, stane \$50.00.

Naročnikov na "Glas Svobode" je nekaj. Obljubil sem Vam že, da dobim kakega novega naročnika, pa sem bil o tem oziru "figamož," kar mi oprostite. Kakor hitro mi podeli bog narava zdravje, gotovo pridobim katerega, če ne več, saj enega, in ta je mežnarjev sin iz Mengeša na Kranjskem.

Živeli svobodomislec! J. T.

Samomor duhovnika. V trentinskem obinejem trgu Mori je izvršil prejšnji mesec samomor profesor don Rocco Catterina, ravnatelj komonskega liceja. Don Catterina je stanoval pri svoji sestri v vili "di Giero". Nekega dne je prišel od prijatelja barona Salvettija, a prišedši domov se je zaprl v svojo sobo. Ker ga ni bilo dolgo ven, ga je sestra klicala, trkajoč na vrata, ali zaman. Ko je s silo odprla vrata, se ji je nudil grozen prizor: brat je ležal s prerezanim vratom v luži krvi na tleh, oblečen v svoji črni duhovski obleki in bil že v zadnjih zdihljajih. Poleg njega je še ležala ostra britev, s katero je izvršil samomor.

Celoletna naročnina na "Glas Svobode" je \$2.00 (dva tolarja).

MLADI MOŽJE

STARI MOŽJE

MOŽJE SREDNJE STAROSTI.

Možje, ki se nameravajo ženiti — možje, ki bolehalo — možje, ki so bili nezmerni, prestrastni in ki so prevgnani; možje, ki so slabi, nervozni, uničeni in kateri so dosegli starost, ko ne morejo več polni meri uživati sladkosti življenja. Vsi ti možje morajo pisati po našo brezplačno knjižico. Ta knjižica pove, kako možje uničujejo svoja življenja, kako zbolijo in zakaj se ne smejo ženiti dokler so v takem stanju.

Ta knjižica v lahko razumljivem jeziku pove, kako se na domu, privatno, tajno in z malimi stroški temeljito ozdravi zastrupljenje krvi ali sifilis, triper, slabost, splošna oslabelost, zguba spolne moči, nočni gubitek, revmatizem, organske bolezni, zelodec, jetra, mehur in ledvične bolezni.

Tisoče mož je že zadobilo perfektno zdravilo, telesno moč in poživljenje potom to dragoceno knjižico. Zato ga znate, ki je, in vsebuje stvari, katere bi moral znati vsak mož. Ne trošite denarja za ubožna in malovredna zdravila, dokler ne štate te knjižice, katere vam pove, od česa ste zboleli in kako zadobite popolno in trajno ozdraviljenje. Zapišite si, ta knjižica se dobi POPOLNOMA ZASTONJ. Mi plačamo tudi poštino. Na spodnjem odrezku ali kuponu zapišite razločno svoje ime in naslov, odrežite kupon in pošljite nam ga se danes. Ostalo izročimo mi.

50,000

KNJIZIC

ZASTONJ MOŽEM

Odrezek za brezplačno knjižico.
Pošljite danes.

DR. JOS. LISTER & CO.
Aut. 301, 22 FIFTH AVE., CHICAGO.

GOSPODJE:—Zanima me ponudba, s katero nudite Vašo knjižico brezplačno. Prosim, pošljite mi jo takoj.

IME

NASLOV

Z M A G A.

Prejeli smo: Vlada Združenih držav je potrdila predložene ji formularje naših prijav ter dovolila, da se prodajajo brez vladne license. Uvrščene so med pripoznana zdravila. Ta zmaga je zopet dokazala da je

Trinerjevo zdravilno Grenko vino

prvo od vseh podobnih priprav. Gledali nismo ne na denar, ne na čas, samo da smo privredli to zdravilo na vrhunce, ter ga naredili pravo, čisto ter zanesljivo družinsko zdravilo.

V vsaki bolezni, s katero boste našli neko združenje z ono v želodcu ali izgubo moči in energije, Vam bo to zdravilo gotovo pomagalo. Priprava je največje vrednosti proti

JOSEPH TRINER'S
AMERICAN
BITTER
WINE
REGISTERED

Izgubi slasti,
oslabelosti,
živčni bolezni,
izgubi energije,
izgubi moči,
pomankanju krvi,
proti zobasanosti in
izgubi teže.

ter v vseh želodčnih boleznih in neprebavnosti. Je narejeno iz zelišč in rudečega vina.

Blede in bolne ženske si lahko veliko pomagajo s tem elegantnim in izvrstnim zdravilom, ki nima nobenih škodljivih snovi. Vsak požirek zaleže človeškemu telesu. Vzemite ga vsakokrat, kadar se ne počutite dobro in opazili boste hitro odpomoč.

Zapomnite si, da je Trinerjevo Ameriško zdravilno grenko vino **EDINO GRENKO VINO** pripoznano kot **ZDRAVILNO**. Varujte se ponaredkov. Se dobi v vseh lekarnah, dobrih gostilnah in pri izdelovalcu samem

JOS. TRINER

1333-1339 So. Ashland Ave. Chicago, Ill.

Triner's Angelica Bitter Tonic, je najboljša želodčna grenčica na svetu.

The Konrad Schreier Co.

Sheboygan Wis.

Varitelji najboljšega piva v sodih in steklenicah.

Edelbrau in Pilsen pivo iz naše pivovarne je najboljše.

NAJEMNIK & VANA,
IZDELJALCA
sodovico mineralne vode in drugih neopojnih pijač.

82—84 Fisk St. Tel. Canal 1405

Najstarejša slovanska tvrtka

EMIL BACHMAN

1719 So. Centre Ave., Chicago, Ill.

Se priporoča vsem Slovanskim društvam za izdelovanje društvenih znakov, gumbov, zastav in vsakerih potrebščin. Izdelek je najfinejši in najokusnejši, pri tem pa zelo zmerne cene.

Neštivilno zahval in pripoznanj jamči za pristanost in okusni izdelek naročenih potrebščin. Pišite v svojem jeziku za vzorce in cene.

RAZNO IN DRUGO

Zrakoplovstvo v avstrijski armadi. — Voja uprava prične v kratkem z zrakoplovnimi poizkusi. Za poskušnje se bodo rabili zrakoplovi tipa "Parceval". V tem oziru so izdane že vse potrebne odredbe.

Povozil je v nedeljo dne 14. p. m. ponoči osebni vlak pri Moškaneh na Štajerskem neznanega moža, ki je padel najbrže z vlaka. Kolesa so mu tekla čez prsi. Mož je bil na mestu mrtve.

Umril je Ivan Terpinc, posestnik, gostilničar in občinski svetnik v Kamniku. Pokojnik je bil eden najboljših kamniških gospodarjev, splošno spoštovan in priljubljen.

Na tihem se je poročil v Bršlunu gostilničar Drenik po domače Čefidel. Zjutraj je odšel od doma, zvečer pa pripeljal seboj domo ženo v veliko začudenje svojih že odraslih otrok.

Železnice morajo izdajati češke pobotnice. Najvišje sodišče je vsled pritožbe nekega češkega posestnika razsodilo, da mora železnica Ustje nad Labo-Toplice izdajati češke pobotnice.

Kaplan ustrelil župnika. Ko je v Saredo blizu Benetk ondodni župnik šel k oltarju, da bere mašo, ga je kaplan s puško ustrelil. Župnik je kmalu na to umrl. Morilec je ušel.

Rusija posreduje. Iz Belgrada javljajo, da je Rusija prevzela nase inicijativo, da posreduje med Bolgarsko in Turčijo.

Ustrelil je v Divošu neki malopridnež Uroš Dančič ženo Desanko Tučak, katere mož živi v Ameriki. Dančič je hotel, da bi živila z njim, pa ga je odbila; na to jo je počakal v zasedi ter jo ustrelil; potem je ustrelil še samega sebe.

Izprijena mladina. 16 letni Peter Tomasini iz Terza je spjel 8 letno hčerko svojega gospodarja v senik, zaprl vrata ter jo hotel posiliti. Ali to so preprečili drugi ter izročili Tomasinija roki pravice.

Izobčen! Bivši profesor v Pasavi, dr. Sickenberger, ki je nedolgo tega sselk duhovsko suknjo, je sedaj izobčen iz katoliške cerkve.

Ustavljena brzojavka. Splitski socijalisti so brzojavno pozdravili socijalno-demokratski shod v Zagrebu; toda to brzojavko so na zagrebski pošti ustavili.

Ljubljanski škof je dobil od nemške "Kranjske šparkske" ukaz, da ne sme povodot slovanke gasilske slavnosti zastav razobesiti. Pokoril se je temu fermanu — on bo že vedel zakaj.

Grozna smrt otroka. 12letna deklica Ljudmila Travnikova iz Rut pri Borovljah je na grozovit način ponesrečila se. Otroka je pri Ogriku prijel jermen nekega poljedelskega stroja, ga parkrat zavrtel, na kar je z razbito glavo obležal.

Delavec utonil. Stirje delavci, med temi dva Nemca, zaposlena pri tvrdki "Crammer & Schwarz" so peljali čoln poln železja skozi kanal pri Trzinu na Gorškem. Pri prepiru radi vesla se je prevrnil čoln. Nemec Tonner je utonil, med tem, ko so se drugi trije rešili.

Uboj. V Harijah pri Ilirski Bistrici je bil zaboden Prijatnikov sin. Zvečer je bilo več fantov skupaj, kar pristopi Kotlarjev fant in reče Prijatnikovemu: "Ti, kaj si pa čez me govoril?" Na to vzame nož in prizadene nasprotniku več smrtno nevarnih ran. Reče je proti jutru vsled velike izgube krvi umrl. Kotlarjevega so orožniki izročili sodišču.

Nova bolgarska revolucionarna organizacija se je ustanovila, kakor poroča sofijski "Dnevnik", v Voden. Izdala je okrožnico, ki nagovarja prebivalstvo, naj ne izroča orožja turškim oblastim in naj se upre, če bi Turki rabili silo. Odbor te organizacije žuga s strogo kaznijo vsakemu Bolgaru, ki ne upošteva njegovih ukazov.

Pogorelo zdravniško poslopje. Dne 17. avgusta ponoči je pogorel v Rogateu — Slatina tamošnji "Kurhaus". Ponesrečil ni nihče. Zdravljenje in promet sta neovirana. Štajerski deželni glavar grof Attems se je podal na lice mesta.

Bolgarski kralj na Cetinju. — "Politische Korrespondenz" piše, da se poda bolgarski kralj Ferdinand čestitati knezu Nikiti na Ce-

tinje, od tam pa se takoj vrne nazaj na Bolgarsko. Zanika ob enem, da bi bil kralj Ferdinand težko bolan.

Briganti oropali in odpeljali kanonika. Iz Rima poročajo: V Oziro je pet brigantov, ki so bili oblečeni kakor karabinieri, napadlo kanonika katedrale, Andreja Appedu. Vzeli so mu 3000 lir, katere je imel pri sebi, ter ga odpeljali v gore. Od škofa v Sassari zahtevajo 20.000 lir kot odkupnino.

Voja ali mir. Londonski listi poročajo, da je bil v Sofiji pred odhodom kralja Ferdinanda in pod njegovim predsedstvom tri dni trajajoč kronski svet, glede katerega varujejo vladni krogi največjo tajnost. Čuje se baje, da je šlo za odločitev med mirom in med vojno s Turčijo.

Revizija ruskih samostanov. — Sveti sinod je odredil v svojem zadnjem posvetovanju, v katerem se je pečal z rezultati preskušnje, katere je nabral o priliki preiskav kijevskih samostanov, da naj se izvede vsled teh podatkov generalna revizija vseh ruskih samostanov.

Z narodom k bogu. Klerikaleci izpreminjajo vsak dan svoje ime in svoja gesla, kar jasno priča o tem, da klerikaleci nimajo prav nikakršnega trdnega prepričanja. Prej so imeli geslo: "Z bogom za narod!" — na zadnjem zborovanju klerikalnega dijaštva v Črnolju, ki se je vršil prejšnji mesec, so izpremenili to geslo v "Z narodom k Bogu". Kranjski klerikaleci bi pač boljše napravili, če bi izpremenili tudi to svoje geslo, ter rekli: "Z narodom v klerikalni jarem!"

Praktično izvajanje slovanske vzajemnosti. Bolgarski listi so se jeli po vseslovanskem kongresu živahneje zanimati za slovanstvo. Vsi dnevniki priobčujejo stalna razna slovanstva se tičeče vesti, a "Večerna Pošta" je otvorila posebno rubriko za slovanske vesti pod naslovom: "Iz slovanskih zemelj". Na prvem mestu v tej rubriki ima "Večerna Pošta" notico "Cesar Fran Josip proti ljubljanskemu županu Hribarju!"

Spremembe na papeškem dvoru. Pariški "Journal" poroča iz Rima: V Vatikanu blizu stoječih krogih se zatrjuje, da se v kratkem izvrši v tajništvu na papeškem dvoru izprememba in da bo imenovan namesto dosedanjega državnega tajnika Mery del Vala za kardinala-tajnika kardinal Rampolla. Kakor se zatrjuje, se je papež za ta korak le težko odločil.

Vlomi na Notranjskem. Dne 13. p. m. ponoči vlomili so tatovi na več krajih na Notranjskem. V Klenku so vzeli nekemu kmetu tri gnjati (šunke). V Radohovi vasi vrgli so križ raz okna gostilne pri Jeranu. Spili so kakih 10 litrov vina in vzeli iz predala 10 K. Ob 1. uri ponoči prišli so v Št. Peter in so iskali svoje sreče pri trgovcu Ferdu Špilarju. Prišli so že v prodajalno, a jih je gospodar še o pravem času prepolil.

Umorjen "kibic". V neki kavarni v Pančovi so igrali na karte. Trgovci Grečkovci je gledal igro, toda ker je bil sam strasten igralce, ni mogel molčati. Igralec Mladen Zubović, ki je neprestano izgubljal, je bil radi tega tako jezen, da je zagrabil nož, ter z njim zabodel "kibice".

Napredno katoliško društvo se je ustanovilo v Dunaju. Društvo se hoče boriti za moderne zakonske postavbe, pred vsem za oblatorično civilno poroko. Ako se uvede civilna poroka, potem se seveda omogoči katolikom novo sklepanje zakonov. Kaj bo? Kaj bo? Katoliki za razporoko! Pa menda vendar ne bo sveta konce radi tega!

Bratomorna borba v Makedoniji. Nedavno tega je bil v Nebregovu v Makedoniji ubit srbski ustaški vojvoda Gligorije "Sokolovič". Kakor srbski listi pišejo, so ga ubili bolgarski četniki. Žalostno je, da se v Makedoniji bore na nož bratje med sabo, mesto da bi se združeno vojevali proti skupnemu sovragu.

Proslava bitke na Varvarinskem polju. V Srbiji bodo 19. septembra slavili 100 letnico bitke na Varvarinskem polju. Slavnosti se udeležijo tudi prestolonaslednik Aleksander. Pri tej priliki se položita temeljna kamna za dva spomenika. V Varvarini postavijo spomenik glavnemu junaku v o-

menjeni bitki Jovanu Kursuli, na mestu, kjer je bila bitka, pa tamkaj padlim junakom.

Strajkujoči duhovnik. V Obergesertshausenu blizu Augsburga na Nemškem se je imela vršiti maša zadušnica po neki vdovi. Sorodniki so bili že zbrani. Župnik dr. Graf stopi pred altar in pove, da ne bo imel nobenega cerkvenega opravila, dokler bo v cerkvi gospodar mežnar. Malokdaj se zgodi, da bi se bal župnik mežnarja in da bi bil prisiljen strajkati radi njega.

Belokranjski vinogradi uničeni. Žalosten pogled nudijo letos belokranjski vinogradi. Kjer je bilo lansko leto slišati veselo petje, je letos prazno, zapuščeno. Kmet je obupan, edini zaslužek, ki ga še veže na domovino, mu je šel po vodi — pomoči pa nikjer. Vinogradi so popolnoma uničeni, tu pa tam se dobi še kakšen košček, ki je bil bolj v zavetju, da ima nekoliko grozdja, drugače je pa vse po toči in peronosperi uničeno. Toča je zopet uničila po Radoviču in okolici vse, kar je bilo še zdravega.

Maša zadušnica za 20 kg sira. Imenitno ponudbo objavlja francoski časopis "L' Idee". Ponudba, ki je bila razposlana privatnikom, se glasi: "Gospod! Usojamo se Vam ponuditi dobavo sira, katerega izdelujejo očiščene roke skesanih deklic v našem zavetišču v X. Na skrajni minimum znižane delavne mezde (!) nam omogočujejo, da dobavljamo prvo kvaliteto za ceno . . . drugo kvaliteto za ceno . . . Kdor kupi 20 kg naenkrat, ima pravico na eno mašo - zadušnico, katero bom čital v kapeli zavoda. — Privatniki, ki naročajo le posamezne pošiljke, dobe pri vsakem siru en molitveni bon. Če imajo pet takih bonov, tedaj naj se obrnejo na naš ekonomat, da dobe en mašni bon. Ker se naš sir izdeluje v našem zavodu od žensk, ki so navajene na največjo čistoto, tedaj je neprekosljivo dober. Naročila naj se adresirajo na abeta B., ravnatelja zavoda za skesane deklice.

Dohodki madridskega nuncijskega. Mesto nuncijskega v Madridu toliko donaja, da se pač izplača, za to mesto se potegovati. Španija plača papeškemu nunciju v Madridu na leto 30.000 peset, razventega pa še za ekvipažo 600 peset in nadaljnjih 6000 peset za različne izdatke, skupaj torej 42.000 peset (1 peseta = 0.95 K). Toda razven te vsote ima nuncij še druge dohodke. Če umrje kak škof, tedaj dobi nuncij skozi eno leto 102 reala za vsakega seminarista, ki je v dotični škofiji posvečen za duhovnika. Vsaka klauzurirana nuna ki zapusti za nekaj časa samostan, n. pr. mora nunciju plačati 124 realov, da dobi za to dovoljenje. Ti dohodki znašajo na leto čez 29.000 peset. Starim duhovnikom, ki plačajo nunciju 204 reala, ni treba brevirja brati. Dispensa za poroko krvnih sorodnikov v 1., 2., 3 in 4. kolenu stane povprečno 30 peset, katere se mora plačati nunciju. Povprečno se v Španiji prosi na leto za 18.000 dispens, kar prinaša nunciju na leto okroglih 540.000 peset. Če je kak nuncij imenovan za kardinala, tedaj plača španska država nobelgardistu in odposlaneu, ki mu "prinesejo rdeči klobuk, vsoto 30.000 peset za potnino. Vsega skupaj dobiva nuncij v Madridu na leto okroglo en milijon peset. Mastno plačana služba namestnika Kristovega, ki ni imel kam položiti glave! Tudi ni čudno, da je špansko prebivalstvo tako obubožalo!

Kaj je skupna avstro-ogrška banka? Pri volilni agitaciji na Ogrskem je vitez Vay, pristaš Jurstrove stranke, govoril o skupni avstro-ogrski banki. Med drugim je rekel: "Častiti volileci, hočem vam razložiti kaj je skupna banka in kakšno je naše razmerje na pram njej. Je to krava, ki stoji na meji med Ogrsko in Avstrijo. Na ogrski travi se pase, a na Avstrijskem jo molzejo. A kaj si mi želite? Da bi bilo to obratno!" — (Gromovito ploskanje.)

Japonska odpovedala trgovski pogodbi Avstriji. Dunaj, 4. avgusta. Japonski poslanik je predložil avstrijskemu zunanjemu ministrstvu odpoved trgovske pogodbe med Japonsko in Avstrijo. Obenem pa je izjavil, da je Japonska pač pripravljena, tudi še v nadalje sklepati z Avstrijo politične domenke.

Resnica je!

Kdorkoli Slovencev je pošiljal

denarje v staro domovino

se je prepričal, da so ti točno in vestno tja dospeli v 11.-13. dneh.

Kdorkoli Slovencev se je obrnil na trdko

Frank Sakser Co.

82 Cortlandt St.,

New York, N. Y.,

ali na njeno podružnico

6104 St. Clair Ave. N. E., Cleveland, O.,

da je bil vedno dobro postrežen in za svoje novce dobil tudi,

kar mu je šlo.

"Severovo Olje sv. Gotharda je izvrstno mazilo," pravi g. K. Coniff, hotelir v Ashley, Pa.
— "Imel sem hude oolečine v svojih nogah, a ko sem jih namazal s tem oljem, so bolečine izginile v štirih dneh."

Za bolečine in rane,
izpahke in
odrgne

Za nevralgijo in ledveno
bol, otrpli vrat in
bol v hrbtu

VEDNO RABITE

SEVEROVO
OLJE SV. GOTHARDA

edino pravo in preizkušeno mazilo. Poskusite ga! Gotovo boste zadovoljni s hitro olajšbo, ki jo z njim dosežete. Imejte ga na polici za nujno rabo. Cena 50c.

Za otekline in vnetja,
krče in
revmatizem.

Za otrple sklepe in
mišice, hromotamo
in bolečine v prsih.

Severova Zdravila so na prodaj v lekarnah. Nobena druga zdravila niso "pravitako dobra kakor Severova" — bodisi glede moči, čistosti ali izdatnosti. Pazite, da dobite pristihi. —

Prerana starost

je stanje, ki sledi če razne srksalne žleze
oslabi in ne izpolnjujejo svoje dolžnosti.

Severov Življenski balzam

deluje na razne žlezne sestave, ki prejemajo hrano iz želodca in drobja med prebavo, daja oč pri tem novo življenje. Vzorno zdravilo za žolčnico, zimnico, zapeco in težko prebavo. Cena 75c.

"Bolje se počuti"

se pravi navadno o bolniku, ki trpi na kaki
pljučni bolezni, (izvzemši jetiko), ako uživa

Severov Balzam za pljuča.

Proslul je kot lek, ki uspešno ozdravlja že
trideset let. Znan je kot najzanesljivejše
zdravilo za vsakovrstni kašelj.

Cena 25c in 50c.

Pišite za zdravniški svet --- je zastoj.

W. F. SEVERA Co. CEDAR RAPIDS IOWA

ODVETNIK

PATENTI

GARL STROVER

1009-140 Washington St.
TEL. 3889 MAIN

CHICAGO.

Dobra Unijska Gostilna, kjer se
mazel in gorak prigrizek : Pod vodstvom Jos. S. Stastny

2005 Blue Island Ave.

delika Dvorana za društvene in unijske seje, in
Vruga dvorana za koncerte, ženitve in zabave.

SALOON

z lepo urejenim kegliščem in sveže
Schoenhofen pivo priporoča

ANTON MLADIČ,

937 Blue Island Ave. Chicago Ill.

Kedar

potrebujete obleke ali obuče, za se ali vaše dečke tedaj
pridite k nam. Največja zaloga moške obleke, srajc klobukov in spodnega perila na zapadni strani.

Cene zmerne. Unijsko blago.
Izdelujemo obleke po naročilu.

J. J. DVORAK & Co.

1853-55 Blue Island Ave.

Telefon Canal 1198.

Velika francoska revolucija 1789 do 1815.

I. Od začetka revolucije do Napoleona.

Narodni konvent.

Ob desetih pripeljal se je kralj na trg Ljudevika XV. Sredi trga bilo je napravljeno morišče, na katerem je stala giljotina, okoli in okoli pa je bilo nameščenih petnajst tisoč vojščakov, nekaj konjnikov, nekaj pešev. Med potjo je kralj pobožno molil, zdaj pa je mirno stopil na morišče svest si nedolžnosti svoje. Takoj so ga rabeljni obstopili, da bi ga slekli; Ljudevik pa jih je sunil od sebe ter se sam slekel. Zopet so rabeljni bliže stopili, da bi mu zvezali roke; in zopet se jih je kralj branil in nejevoljno je zavpil na nje: "Storite kar so vam ukazali; le zvezati se ne dam!" Tu stopi njegov spovednik pred njega, in mu prigovarja, naj odjenja, da bo podobnejši našemu Zveličarju, ki so ga tudi zvezali. Zvezan stopil je na kraj morišča in z mogočnim glasom je vzkliknil: "Tiho bobnarji!" Osupnjeni vojščaki so umolkli, kralj pa je nadaljeval: "Francozo! Poginil bom nedolžen vseh krivih, katerih ste me obdoli; odpustim vsem, ki so krivi smrti moje, a prosil bom Boga, da Francoska nikdar ne bi trpela zaradi krvi, ki jo boste zdaj prelili. Ti pa veseljeni narod!" Zadnjih besed ni mogel več izustiti, kajti Santerre priletel je ves besen in se zadril nad bobnarji, da so zopet morali bobnati. Ob enem so rabeljni zgrabili kralja in ga položili na giljotino, a ko so spustili na-nj sekuro loputnico, mu je Edgeworth podelil sveti blagoslov in vskliknil: "Sin svetega Ljudevika, povzdigni se v nebo!" Rabelj je pobral glavo in jo pokazal krvočelni družali, ki je zdaj veselo vriskala: "Živio narod! živila svoboda!" ter rajala okoli morišča. Tako je poginil blagi in pravični Ljudevik XVI. kot žrtva za pregrehe mogočnih prednikov svojih.

Jakobinci so dosegli, kar so tolikanj želeli; ali s tem, da so kralja pogubili, nakopali so si na glavo mnogo novih sovražnikov doma in na tujem. V Londonu so ljudje bili v gledališčih; ko je došlo poročilo o smrti Ljudevika XVI., pa niso dali, da bi se dalje igralo. Takoj drugi dan je francoski poslanec dobil povelje, da mora iti iz Angleskega, kjer je odšel bilo središče vsega sovražnega prizadevanja proti francoski republiki. Ravno tako so iz Španjolskega odpravili francoskega poslanca in tudi rimski papež ter portugalski in neapoljski kralj so pristopili k veliki zavezi zoper francoske Jakobince. Narodni konvent se tolikih sovražnikov ni zbal, ampak prav bahaško je napovedal vojsko najprej Angležem in Holandcem, a potem Španjolcem. Sklenil je, da se ima z nova nabrati tri sto tisoč vojščakov, in izdal je nov vojaški red, po katerem ga ni bilo več razločka med starimi vojščaki, dobrovoljci in narodnimi brambovi, ampak vsi skupaj so se z novinci razvrstili v enaka krđela, ki so bila enako opravljena ter imela iste pravice in dolžnosti. Častnike volili so si vojščaki sami izmed sebe. Vojščak moral je biti vsak moški od 18. do 40. leta, če ni bil oženjen in če ni obnašal kako narodno čast ali službo. Domači obrtniki morali so preskrbeti vso opravo za vojščake svojega okraja, in kar so sicer trebali za vojsko, so jakobinski oblastniki vzeli, kjer so našli; a kadar je zmanjkalo novece, dali so vedno z nova tiskati asigntov brez mere in števila.

Te naredbe so strašno razburile mirne prebivalce v Vendéji in v sosednih krajih, ki se razprostirajo od reke Loire proti jugu. — Vendéjci so po večjem bili kmetje, ki so bili udani duhovnikom pa tudi grajščakom svojim, s katerimi so lepo in složno živeli po stari navadi. Malo so jim bile mar homatije, ki so se godile v Parizu, vsaj niti razumeli niso, kaj ti čudni mošči hočejo s svojimi prekucijami. Poročilo o kraljevi smrti jih je pač razkačilo, ali kaj so hoteli, ko niso mogli pomagati. Drugače pa je bilo, ko je počil glas, da bo vsak moral biti vojščak, in so poverjeniki nove vlade prišli popisovat neoženjene moše. Kakor da bi se dogovorili,

vzdignilo se je meseca sušca kakih devet sto srenj. Poverjenikom so se ljudje kar v obraz smejali, jim raztrgali pisma ter jih zapodili; a ko je začelo plat zvona biti, oborožili so se z vilami, sekirami ali pa tudi s puškami, če so jih dobili, in zbirali so se v krđela, da bi se branili zoper jakobinske prevratnike, katerih nikakor niso mislili slušati. Mestni človek se kar ni smel pokazati med njimi. Pred okrajnim mestom Choletom bilo jih je dvajset tisoč skupaj, in v jako hudem boju so mesto z naskokom vzeli, sežgali pisemske shrambe, pobrali iz blagajnic vse novce, a naposled imenovali nekako bojno sodišče, ki je petnajst ljudi na smrt obsodilo. Imeli so svoje poveljnike, med katerimi je najbolj slovel vozač Chatelneau, za njim pa logar Stofflet. Pridržilo pa se jim je tudi mnogo zvedenih častnikov plemenitne krvi, ki so nekaj služili v kraljevi vojski, ali toliko veljave si le niso pridobili, kakor omenjeni Chatelneau. Jakobinski oblastniki v Parizu so bili kar osupnjeni; takih sovražnikov se doma niso nadejali, a niso jim z lepa niti mogli do živega, kajti Vendéjcem so dobra bramba bile goste žive meje, s katerimi je dežela bila vsa popreke prepredena, nekoliko pa so jih od morske strani varovala močvirna tla.

Drugače bilo je v Parizu. Tu so razsajali besni Jakobinci, katerim je bilo še vse premalo, da so ubili kralja ter zastrašili njegove privržence; radi bi zatrli tudi Girondiste, republikanske tovariše svoje, ki so jim bili premalo krvočelni. Najprejrednejši bil je Marat, katerega je surovo ljudstvo po ulicah slušalo, kakor kakega preroka. Ko so se tožili na veliko dragino, naščuvali jih je, da so ugomili v štacune "lakomnih" trgovcev ter jim pobrali vso zalogo živeža. Robespierre ni bil za takošno nasilje, ampak vedno je govoril o "kreposti in pravičnosti", ki ju je po svoje razumeval, a sumil je Girondiste kedarkoli jih je mogel. Razuzdani Danton pa je nekako klavren postal in rad bi se bil pomiril z Girondisti, ter se je zastran tega skrivaj dogovarjal z Dumouriezom; toda njegovo prizadevanje bilo je zastoj, kajti trmasti Girondisti niso hoteli odjenjati ter so nekoliko bili tudi sami krivi, da "hribovci" v narodnem konventu niso dali, da bi se začele obravnave o novi republikanski ustavi. Vedni prepri med "hribovci" in Girondisti dokipeli so do vrha, ko so dohajala žalostna poročila z bojišč in se je raznesel glas o izdajalnih naklepih poveljnika Dumourieza. Girondisti bili so tako zbegani, da so se same podkopavali z nespametnimi sklepi, s katerimi so mislili brzdati besne Jakobince, ali pa svetu pokazati svobodoumje svoje. ako so skupaj s "hribovci" v konventu sklenili, da se ima napraviti posebno "revolucijsko sodišče", a kmalu potem so dne 1. aprila sprejeli postavbo, da narodni poslanec ni več nedotakljiv, če ga konvent spozna izdajalec republike. Zdaj so sprevideli, da Francoskej treba neke izvrševalne oblasti ter so isto podelili tako zvanemu "odboru za občno blagostanje", v kateri so vsak mesec z nova volili po devet udov.

Na podlagi teh naredb začel se je hud boj med strankama, dokler niso "hribovci" zmagali ter s predznostjo svojo postali gospodarji nad celo Francosko. Najprej so Girondisti tožili Marata začetnika moritev septembra meseca; takoj potem pa je mestno starešinstvo poslalo nekoliko moč z naročilom v konvent, da naj dva in dvajset Girondistov razglašé izdajalce ter jih denejo v zatožbo. Konvent jim to pot prošnje ni ušlišal; Marat pa je sam šel pred revolucijsko sodišče in ga prosil, da naj ga sodi. Na ulicah bilo je vse polno jakobinske družali, a ko je sodišče Marata nedolžnega spoznalo, dejali so ga na nosilnice ter ga z velikim slavljem nesli nazaj v konvent. V tuilerijskem gradu, kjer je zboroval konvent, je po stopnicah in prehodih neprenehoma mrgolelo prostih Jakobincev, moških in ženskih, ki so čakali znamenja prvakov svojih, da so planili v zbornico ter z raz-

sajanjem zastrašili omahljive poslanece. Zoper takošno nadzorovanje podkupljenih in razuzdanih ljudij ohrabril so se Girondisti in obveljalo jim je, da so v konventu imenovali izredni "odbor dvanaajstih", ki je imel preiskovati in kaznovati rovarje in začetnike nemirov. Novi odbor dal je prvega zapreti novinarja Héberta, ki je takrat v svojem listu najprejrednejše oznanoval splošno razdiranje. To je le še bolj razdražilo Jakobince. Iz mestnega starešinstva in iz vseh mestnih okrajev poslali so v konvent po nekoliko moč, ki so odločno zahtevali, da se ima Hébert brez odloga izpustiti, odbor dvanaajstih pa zopet odpraviti. Zopet so prosti rovarji dne 27. maja pridrli v zbornico in hoteli a nehoté so prestrašeni poslanci pozno zvečer sklenili po njihovi volji. Drugi dan se je narodni konvent sramoval slabosti svoje in preklical je prenenaglen sklep ponočne seje.

Nestanovitnost in boječnost Girondistov dali ste silovitim jakobinskim možem novega poguma, da so hitro stopali dalje do cilja svojega, ki ni več bil daleč. Dne 31. maja ob treh jutraj jeli so plat zvona biti in s topovi streljati. Prevratniki iz vseh mestnih okrajev zbrali so se v mestni hiši, razpustili starešinstvo ter imenovali novo, ki se je pri tej priči lotilo dela. Namesto Santerra, ki se je pripravljval na pot proti Vendéjcem, imenovalo je Henriota poveljnika meščanske brambe, v katerej so zdaj služili skoraj sami plačani sansculotti. Ko je bilo vse pripravljeno za veliko vstajo, je mestno starešinstvo sporočilo narodnemu konventu svojo "zadnjo besedo", v katerej je med drugim tirjalo zatožbo zoper odbor dvanaajstih in dva in dvajset Girondistov. V konventu se je

na to vnela jako burna seja; "hribovci" so jo potegnili z mestnim starešinstvom, Girondisti so se branili, obveljal pa je pomirljivi predlog Barrerov, da se odpravi odbor dvanaajstih, a zaroté da naj v prihodnje preiskuje "odbor za narodno blagostanje". Prevratno mestno starešinstvo s tem nikakor ni bilo zadovoljno in sklenilo je drugače.

V nedeljo dne 2. junija po noči jelo je zopet plat zvona biti in zopet so grmeli topovi. Henriot sklical je vso sansculotsko vojsko; a ob devetih je z njo šel proti tuilerijskemu gradu, ki ga je z vseh strani oklenil, da nihče ni mogel ne noter ne ven, a nastavl je tudi 163 nabitih topov. Za vojsko stalo je kakih osemdeset tisoč ljudij. Še enkrat je poslanstvo mestnega starešinstva stopilo v zbornico in zahtevalo, da naj se "izdajalci" denejo v zapor. Zdaj so se v konventu nekoliko časa pričkali, kaj da bi sklenili, a potem so poslanci šli dol pred grad ter Henriotu ukazali, da naj takoj odide s svojo vojsko. Ali predrzn poveljnik se zadere na nje: "Vi tu nimate ničesar ukazovati. Vrnite se na sedeže Vaše, pa nam izročite moše, ki jih tirja narod! Topničarji k topovom!" Poslanec obrnil so se na drugo stran, ali tu se jim je ustavil Marat s krđelom sansculottov ter jih tudi podil nazaj v zbornico. Zastrašeni zastopniki naroda francoskega se niso dalje upirali sili, in izdali so dva in dvajset Girondistov in devet od "dvanaajstih", katere so sansculotti odpeljali ter jih stržili na njihovem domu, kjer so imeli ostati do končne razsodbe. Med zaprtimi bili so najboljši govorniki ter največja javnejši Girondisti sploh, kakor Guadet, Brissot, Pétion, Vergniaud, Lanjuinais, Lebrun in drugi.

Pomen francoskega naroda.

Piše dr. Slanc.

Nadaljevanje.

Kralj je časih nadvladal in vladal potem absolutno, kakor je sam hotel. Imel je pomočnike in duhovščini in v grajski gospodi, ker tudi ta je iskala kakega mesta v kraljevi vladi, ko se je morala kralju udati. Kralj jih je sprejel, da se niso puntali. Vendar so nekateri pametni kralji vladali sami in zraven gledali na to, da niso razžalili duhovništva.

Oblastne grofe je vpošteval kralj le v toliko, ker so mu dajali dobre vojaške poveljnike in uradnike. Zdaj je namreč moral imeti kot samovladar več vojakov in več uradništva, kar je preje dobival od grofov in samostanov, ki so tudi plačevali davke. — Kar je bilo na tlakarski kmetiji uradnih poslov, je pa upravljal grajski pisar.

Mesta so se sicer sama vladala, in imela svoje uradnike, toda vedno več je bilo uradniškega opravičila in kralji so sečasom tudi nad meščani dobili oblast. Pri tem so morali vedno gledati na to, da so si obdržali kmeta pri dobri volji; ta jim je dajal vojaške konje za vojskovanje in precej davkov in tako so imeli kralji glavno oporo v kmetiji. V sled tega so ravnali s kmetom lepše, a so dopuščali morali, da so ga izžemali tudi grajski in duhovniški ljudje, ker slednji so imeli kmeta po verstu trdnješe v svojih rokah.

V 13-15 stoletju so meščani bili že precej razviti v svoji trgovini in rokodelstvih. Ljudje so se množili, — bilo je treba več živil. Meščan je živila kupoval od kmeta in mu dajal svoje izdelke rokodelstva v zameno, trgovec je pa posredoval. Meščan je moral streti tlakarsko gospodarstvo na kmetiji, da dobi kmet zemljo v svojo prosto last in se sam oprosti, da ložje trguje z njim. Trgovec in meščan sta morala imeti po vsem svetu prosto pot. Na tlakarski kmetiji so izmenjavali, ker so malo rabili in še ni bilo treba denarja, — to je neke vrednosti, s katero se je posredovalo pri izmenjavanju, — meščan in trgovec sta po to sredstvo morala imeti. Meščan je iskal večje profite in je začel z velikimi delavnicami. Trgoval je po vsem svetu ter bogatil posebno trgovec. Tako je postal najmerodajnejši človek v tedanji družbi.

Tu razvijanje gospodarstva, od svobodnega gospodarenja na pro-

sti kmetiji, potem tlakarske kmetije in razvijanje tlakarskega gospodarstva do absolutizma kraljev, ter razvoj meščanstva in njihovega dela in vladanja, se dogaja od 5—18 stoletja. V teh časih se vršijo hudi boji kmetov proti tlakarski gospodi, boji meščanov in kmetov proti istim, boji mej meščani in grajsčaki v mestih, boji kraljev proti tlakarski gospodi. V teh bojih se tudi v 14—15—16 stoletju dogajajo odpadi od kat. cerkve, katere veroizpovedanje je bilo v Evropi merodajno zraven unijskov, t. j. židov in Maurov v Španiji. V Angliji je nastopil Wickliff, ki je odepil Angleže od kat. cerkve, na Nemškem Luther, v Švici Zwingli, na Francoskem so imeli Hugenoti protestante in celo Slovenci smo bili skozi sto let protestanti. Tudi ta prikazen se lahko spravi v sklad z novo nastopivšim gospodarstvom proste lastine, s kapitalističnim gospodarstvom. Vse premembe v človeški družbi imajo glavne vzroke v kaki premembi gospodarstva. To moramo imeti vedno pred očmi, ako hočemo razumevati prikazni, katere zabelježuje zgodovina.

V vsem tem razvijanju gospodarstva in kar je z njim v zvezi, ter v vseh bojih so bili pač Francozi najboljši delavci. Reče se lahko, da so bili srce človeštva. Na Francoskem se je vse prej razvilo v boljše, in se tudi še zdaj. Od tam prihaja vse novo v drugi svet. In posebno se imamo Francozom zahvaliti, da kat. duhovščina ni več tako mogočna, kakor je bila.

(Veroizpovedanja so bila in bodo, toda podvržena so razvojem, kakor vse na svetu. Veroizpovedanja se gojijo redno, ako so za to ljudje, ki jim posebno služijo, ki so posredovalci v bogoslužju, katero sečasom nastane. Gospodarstvo je dolenja stavba poslopa, v katerem se odpletava življenje; vera, ved in umetnost so gorjenja stavba, ki se mora ravnati po dolenji. Iz kakega gospodarstva nastaja kaka posebna vera, ki se potem prilagodi dotičnemu gospodarstvu. Tako n. pr. si človek, ki si še ne ve razjasniti prikazni v naravi, stvarja bogove, in njih češčenje. Češčenje pa nastane, kakor vse drugo, iz dotičnega gospodarstva. Luteranstvo, ozir. protestantizem ni nastal v 14—15—16 stoletju zaradi grdega obnašanja kat. duhovnikov, ampak ker je nastalo drugo gospodarstvo,

gospodarstvo proste lastine, torej kapitalistično, ki je našlo dosti naukov kat. vere na poti v razvoju ter izvrševanju istega. Da morajo imeti vere svoje duhovnike, je gotovo. Znamenit je pa pojav, da so kat. duhovniki, ki so se le nekaj stoletji oklepali revnih sužnjev, priskočili že v četrtem stoletju rimskim cesarjem na pomoč. Ti so jih sprejeli, ker so uvideli, da je kat. vera zavladala ter izpodrinila stare rimske bogove.

V srednjem veku so bili kat. duhovniki vladarji poleg povečjem neznatnih kraljev. Toda tudi mogočni kralji, kakor n. pr. Karol Veliki v 9. stoletju, jih je moral upoštevati. Mase ljudstev so se po njih urejale v tlakarskem delu in robovanju in tako je kat. duhovščina, ki je služila kraljem tudi kakor nekaka policija, kmalu zabogatelja. Kaj bi ne! Ker je bila vsaki vladi dobra pomoč pri vladanju mas, je zadobila mogočne pravice in njen upliv je bil toliko, da so kralji v vsej svoji mogočnosti pravzaprav morali storiti le to, kar so hoteli višji kat. duhovniki. To celo v nekaterih versko mešanih deželah. Duhovništvo ima še sedaj v katoliških državah veliko moč, ker je izborni organizirano. Kat. duhovnik nima famulije, je celibater in ima le svojega očeta papeža v Rimu. Kaj mu je mar, kako živijo v bodoče njegovi nezakonski otroci! On se le briga za to, da je cerkev bogata, mogočna v vladah, mogočna s pomočjo vlad in verstva, ter bogata v masah ljudstev. Kako se bode njegovim otrokom godilo, ako se življenje ljudstev tako ali tako uravnava, to ga ne briga; zakonski ljudje skrbijo v občini, v deželi in državi za to, da se potomecem boljše godi, kakor se njim. Ker kat. duhovnik nima skrbeti za otroke, leži v tem njegova moč in tudi nevarnost za družbo, in proti temu duhovništvu se bojuje kat. človeštvo od 13-stoletja naprej. — V vseh teh bojih ostali so Francozi v prvih vrstah, posebno v zadnjih stoletjih. Dasi je kat. duhovništvo še mogočno in močno, mu je na Francoskem že odklenalo. Moj namen je, podati nekaj črtic iz boja Francozov proti kat. duhovništvu.

Vrhovni katoliški duhovnik, papež, nima danes več one velike oblasti, kakor jo je imel v srednjem veku. Kralji so se osvobodili njegove nad oblasti in s tem potegnili tudi posamezne sloje ljudstva iz pretežne papeževe oblasti. Toda nekaj dualizem je še vendar ostal v kat. državah, — oblast kat. duhovništva zraven oblasti posvetne vlade. Kat. duhovnik se še vmešava v šolstvo, zakonsko življenje, še izrablja svoj cerkveni vpliv v doseg velikič gmo-

nih sredstev, dasi je plačan od fondov, ali po državi, itd. Omikanejša kat. ljudstva stremijo po tem, da ta dualizem razderejo in ustanovijo v državnem življenju interkonfesijonelno posvetnost, t. j. razmerje, v katerem nadzira in omejuje država tudi cerkev, kakor to stori glede drugih družtev in posameznih državljanov, v kolikor je potrebno, da zamore skupnost živeti.

Velika francoska revolucija koncem 18stega stoletja je razdrla močno utrdbo tlakarskega gospodarstva, in je dosti pripomogla k temu, da bi se bilo že tedaj za ljudstvo ugodno rešilo vprašanje, kako bi se pognalo duhovništvo v cerkev, da bi si moral plačati skati, kakor duhovnik v zdajšnj Ameriki. Duhovništvo je prosta obrt, kakor vsaka druga. Ako bi Napoleon I. ne segal v to vprašanje, bi bilo danes po vsej kat. Evropi rešeno vprašanje razdora dualizma cerkve in posvetnosti tako, da bi bila državna oblast popolnoma zmagala. Toda Napoleon, veliki cesar Francozov koncem 18. in začetkom 19stega stoletja, je hotel moč in upliv duhovništva na mase ljudstva izrabljati v svojo in monarhije korist, da vzdrži sebe in svojo dinastijo na francoskem prestolu. Dejal je: z dobro policijo in dobro urejenim duhovništvom zamore cesar vsak čas sigurno spati. In pomagal je zopet kat. duhovništvu na noge. Dasi je papežu nagajal, je papež Pij VII. srčno rad sklenil leta 1801. z njim konkordat, da obnovi vsaj nekaj prejšnjega razmerja v težavni situaciji, v kateri se je nahajala katoliška cerkev na Francoskem. Cerkev je vzela revolucija njeno veliko premoženje in razdrla vso organizacijo kat. duhovništva. Pri tem je bilo urediti vprašanje, ako naj bo katoliška vera državna, ali pripuščen le kakor izpovedanja drugih verskih družb, brez kake drž. gmočne podpore. Uredilo se je slednjič tako, da se je papežu navidezno vstreglo, pa tudi državi, ki hoče nadvladati nad cerkvijo. Napoleon je hotel pri vsem tem duhovništvo le izrabljati kot sredstvo za svoje namene in je, dobro poznaje ekspanzivno moč kat. celibaterja; računil, da bode izrabljal, če treba, še posamezne posvetne stranke in državno oblast proti duhovništvu, ako bi isto postalo preoblastno. S tem se je zopet nastalo razmerje, da je ostal dualizem, ki je vedno stvarjal nasprotja in razdore med cerkvijo, državno vlado ter med ljudstvom. To nasprotje, ta dualizem se hoče zdaj odstraniti; katoliško cerkev hočejo potisniti Francozi v razmerje, da ne bo več kaka pridelirana ustanova, ali družba, oziroma država v državi.

(Dalje prihodnjik.)

NAJBOLJŠA KUHINJA!

Billiards--Pool Table--Prenočišča za potnike.

Domače pripravljene jedi. Odprto podnevi in ponoč

P. Perič, 1412 W. 18. St.,

CHICAGO, ILL.

Večina slovenskih krčmarjev v La Salle, Ill.

toči PERU PIVO.

PERU BEER COMPANY, Peru, Ill.

Podpirajte krajevno obrt!

ATLAS BREWING CO.

služe na dobrem glasu, kajti ona prideluje najbolje pivo iz českega hmelja in izbranega ječmena.

LAGER MAGNET GRANAT

Razvažajo pivo v steklenicah na vse kraje.

Kadar otvoríš gostilno, ne zabi se obrniti do nas, kajti mi te bomo zadovoljili.

Vsak slovenski delavec naj čita "GLAS SVOBODE"